Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...етэмнай 1921 оной ...абрийн 21-һээ гарана | № 31 (13826) | 1975 оной февралиин 6, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

ПАРТИИН УРЯАДА ХАРЮУ

ХОЛБООГОО УЛАМ БЭХИЖҮҮЛНЭБДИ

«Научно-техническэ дэбжэлтые түргэдхүүлгэдэ хүсэл ...долгоёо зорюулагты; үйлэдбэритэй наукын холбоое ...жүүлэгты; эрдэм наукын, техникын, түрүү дүй дүр... туйлалтануудые үйлэдбэридэ түргэнөөр нэбтэрүү...ты...» — гэжэ Партида, совет арадта хандаһан КПСС... ЦК-гай Хандалга дотор хэлэгдэнэ.

Манай ороной, тэрэ тоодо Буряад ороной арадай ажахы ... харюусалгатай шатадаа оробо. Партиин XXIV ...ездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар шиидхэхы ... оробо. Энэ жэлэй нюурта экономико хүгжөөхэ хэрэгтэ ... асуудалнууд: үйлэдбэрине хурдадхан эршэдхэхэ, ...тын үйлэдбэриин аша үрэ ехэдхэхэ даалгабари бүри... тодорхой шэглэлтэй болоһон байна.

Ороной экономическа хүгжэлтэдэ бүхы юумэнэй шанар ...жаруулха гээшэ шухалын шухала удха шанартай ...удал болоод байһаниинь ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, ма... экономикын хүгжэлтэ имэ шатада тулажа ерээ.

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделе... Буряадай филиалай экономическа шэнжэлэлгын та...гай эрдэмтэд ажалдаа зарим тэды үрэ дүнгүүдые туйла... табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ оробо гээшэ. Республи... үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ замуудые үндэ... тодорхойлхо, арадай ажахын аша үрэ ехэдхэхэ арга ... шэнжэлэлгээр горитой ажал хэгдээ.

«1990 он болотор Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын ...энүүдые хүгжөөхэ хараанууд» гэжэ нэрэтэй научна хү...лмэри бүтээгдэжэ, СССР-эй Госпланай дэргэдэхи үй...дбэрилгын хүсэнүүдые шэнжэлхэ Соведтэ, РСФСР-эй ...спланай дэргэдэхи экономикын эрдэм шэнжэлэлгын тү... институтда, мүн СССР-эй Наукануудай академиин Си...риин отделенидэхи тусхай институтда, Буряадай обком... дамжуулагдаһан байна. Шэнжэлэлгымнай энэ хүдэл... эрдэм ухаанай эдэ зургаануудай зүгһөө һайн сэгнэл ...абаа.

...дна манай таһагай эрдэмтэдэй ажал үйлэдбэритэй ...үүлдэг холбоо барисаан юун бэ гэхэдэ, республикын ...мышленна предприятинуудтай, колхозууд болон сов...уудтай договор баталжа, эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэ... ябуулагдадаг байна. Имэ договорнуудые баталжа ма... таһагай эрдэмтэд хэдэ хэдэн хүдэлмэри ...эһэн байна, саашадаашье энээнээ үргэл...үүлхэ юм. Жэшээнь, манай таһагай хэдэн эрдэмтэд хоёр жэлэй туршада ажаллажа, арбадахи табан жэлэй туршада мяха-консервын комбинадай социальна хүгжэлтын түсэбэй гол шэглэлнүүдые зохёожо үнгэрэгшэ жэлдэ дүүргээ һэн. Мүн Зэдын аймагай «Мир» колхоздо ажахын тоосоон зохёогдожо, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн байна. Энээнэй ашаар 100 мянган түхэригэй олзо ороо.

Ажабайдалтай бэелүүлдэг холбоо барисаамнай үшөө ямар замаар эрхилэгдэнэб гэхэдэ, манай эрдэмтэд предприятинуудта, хүдөөгэй аймагуудта ошожо, табан жэлэй түсэб дүүргэхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриин аша үрэ ехэдхэхэ хэмжээ ябуулгануудые табилсадаг байна.

Эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ шэнэ арга методууд: экономико-математикын, электронно-тоололгын машинануудые хэрэглэлсэн, шэнжэлэлгэ хэгдэдэг болоо. Эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэриин теоретическэ, методологиин хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигдадаг байна, саашадаашье табигдаха юм. Энэ үшар хадаа эрдэмтэдтэ научна мэргэжэлээ улам дээшэлүүлхэ эрилтэ бүришье шангаар табина бшуу. Манай таһагта дүрбэн лаборатори хүдэлжэ байдаг. Эдээндэ хүдэлөөшэдэй гурбадахи хүн бүхэн эрдэмэй кандидадай нэрэ зэргэтэй юм. Эрдэмтэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ холын хараата түсэб табигданхай. Энээнэй үндэһөөр эндээшье, түбэй газарнуудташье аспирантнууд һуралсадаг байна. Илангаяа экономикын эрдэм ухаанай холын хараатай шэглэлнүүдээр кадрнууд бэлдэгдэнэ. Дээдэ шатын мэргэжэлтэдые — эрдэмэй докторнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигдана гээшэ.

Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөөндэ орсолсоод, экономикын эрдэм шэнжэлэлгын таһагай хүдэлмэрилэгшэд түсэбөөр хараалагдаһан темэнүүдһээ гадна, социалис уялгануудые суглаан дээрээ абаһан байна. Эдээниие бэелүүлхын тулада бүхы эрдэмтэдые хабаадуулха, эрдэм шэнжэлэлгынгээ аша үрэ харюулха хэрэг түргэдхэхын тулада эрдэм бэлигээ сүм зорюулха байнабди.

Партида, совет арадта, хандаһан КПСС-эй ЦК-гай Хандалгада харюу болгон, экономикын эрдэм шэнжэлэлгын таһагай хүдэлмэрилэгшэд түсэбөөр хараалагдаһан темэнүүдээрээ бүхы шэнжэлэлгэнүүдээ нэгэ һараар урид дүүргэхэ уялга абаһан байна. Эдэнь ямар шэнжэлгэнүүд бэ гэхэдэ, «Аграрно-промышленна нэгэдэлнүүдые байгуулха хэрэгые экономическа талаһаань үндэһэлхэ», «Байгал далайн, тэрэ шадарайнь байгаалиин баялигуудай экономическа сэгнэлтэ», «1990 он болотор Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые тааруулан хүгжөөхэ тухай», «Буряад ороной хойто районуудта промышленна гуламтануудые байгуулха хараануудые экономическа талаһаань тодорхойлхо» гэхэ мэтын темэнүүд болоно.

Ажал үйлэдбэритэй холбоо барисаагаа саашадаашье улам үргэдхэхэ байнабди. Аграрно-промышленна нэгэдэлнүүдэй, комплексно асуудалнуудые шэнжэлдэг лабораторинуудай эрдэмтэд республикын нэгэ аймагай экономическа, социальна хүгжэлтын комплексно түсэб зохёохоор хүдэлжэ байна. Нэгэ аймагай ажахынуудай экономическа, социальна хүгжэлтын холын хараатай түсэб табиха асуудал хадаа үшөө ойроо хүртөөгүй, шэнжэлэгдээгүй байна. Тиимэһээ имэ туршалга, шэнжэлэлгэ хадаа үйлэдбэридэ бодото туһаламжа үзүүлхэ, шэнжэлэлгынь үрэ дүн арадай ажахыда дамжуулагдаха байна.

Манай таһагай экономистнууд-эрдэмтэд экономикын эрдэм ухаа дэлгэрүүлхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг гээшэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ республикын промышленна предприятинуудта, колхозууд болон совхозуудта 350 лекци уншаһан байна. Гадна городой промышленна предприятинуудта байгуулагдаһан экономическа семинарнуудта, һургуулинуудта 8 эрдэмтэд пропагандистаар хүдэлжэ байдаг. Мүнөө жэлдэшье энэ ажалаа үргэлжэлүүлхэбди. 250 лекци уншаха, мүн олон лекцинүүдые бэлдэжэ, «Знание» бүлгэмдэ үгэхэ, экономикын асуудалаар телевидени, радиогоор лекци уншаха болонобди. Иигэжэ алишье талаараа ажал үйлэдбэритэй холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ байнабди. Партиин уряада бодото ажалаар харюусахын тулада бүхы эрдэм бэлигээ, хүсэеэ зорюулхабди.

Н. БУЯЕВА,
экономикын эрдэмэй кандидат
Г. РАДНАЕВ.
СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай экономикын эрдэм шэнжэлэлгын таһагай эрдэмтэд.

Республикын ХҮНДЭЛЭЛЭЙ САМБАР

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН, БАРИЛГЫН, ТРАНСПОРТЫН, ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ, ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ БА АЖАҺУУДАЛАЙ ЭРИЛТЭ ХАНГАДАГ ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ 1974 ОНОЙ 4-дэхи КВАРТАЛАЙ ҮРЭ ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет ба профсоюзуудай Областной совет промышленностиин, барилгын, транспортын, хэлхеэ холбооной, худалдаа наймаанай ба ажаһуудалай эрилтэ хангадаг предприятинуудай социалис мүрысөөнэй 1974 оной 4-дэхи кварталай дүнгүүдые хаража үзөөд, имэ коллективүүдтэ нэгэдэхи һуури олгожо, дамжуулгын Улаан туг баряулгатайгаар республикын Хүндэлэлэй самбарта бэшэхэ гэжэ тогтообо:

Шэнэ Бэрээнэй заһабарилгын завод. Продукци худалдаха түсэбөө 105,6 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа 119 процент дүүргээ.

«Бурятэнергын» РЭУ-гай Байгалай электрическэ сетьнүүд. Электрын элшэ хангалгаар түсэбөө 106,3 процент дүүргээ, нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө электрын элшэ хүсөөр хангалгые 11 процентээр дээшэлүүлээ, өөрынгөө хэрэглэмжэдэ гаргашалха элшэ хүсые 74,8 мянган киловатт-часаар алмаа.

Сэлэнгын геологическа экспедици. Геологическа даабаряа 100 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 111,9 процент, газар малталгые үргэлжэдэнь оньпожоруулха даабаряа 107,5 процент дүүргээ.

Бага Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхай. Продукци худалдаха түсэбөө 110,2, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа 104,4 процент, нүүрһэ малтаха түсэбөө 111 процент дүүргээ.

Түлишын промышленностиин управлениин Еловско леспромхоз. Продукци худалдаха түсэбөө 115,6 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа 102,9 процент дүүргээ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, продукци худалдалгые 136 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгые 112,2 процент дүүргээ, ашаг олзо абалгые [illegible]1,5 процентээр нэмээгээ.

Заудинска туршалгын-жэшээтэ лесхоз. Продукци худалдаха түсэбөө 104,4 процент, олзо доход оруулха даабаряа 102,9 процент дүүргээ.

Каменскын автотранспортна предприяти. Ашаа шэрэхэ түсэбөө 104 процент, пассажирнуудые зөөхэ даабаряа 110,5 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 107,4 процент, ашаг олзо оруулха даабаряа 103,6 процент дүүргээ.

Түмэр заман Улаан-Үдын дистанци. Харгы зам ба искусственна түхеэрэлгэнүүдые харууһалга эрхим һайнаар хангаа, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа 103,1 процент, олзо доход оруулха түсэбөө 143 процент дүүргээ.

Баргажанай хэлхеэ холбооной районно узел. Олзо доход оруулха түсэбөө 105,4 процент дүүргээ, 1973 оной энэ үеынхитэй сасуулхада, ажалай бүтээсые 6,9 процент дээшэлүүлээ, хэлхеэ холбооной хүдэлмэри һайжаруулаа.

Яруунын загаһанай завод. Продукци худалдаха түсэбөө 139 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа 187 процент, олзо доход оруулгаар — 112 процент, гол зүйлэй продукци үйлэдбэрилгээр 151 процент дүүргээ.

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинат. Продукци худалдаха түсэбөө 104 процент, нооһон бүд нэхэхэ даабаряа 101,5 процент, нооһо сэбэрлэн угааха даабаряа 100,9 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбые 101,3 процент дүүргээ.

Оёдолой «Байгал» нэгэдэлэй коллектив. Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха түсэбөө 101 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа 100,4 процент, олзо доход оруулха түсэбөө 102,2 процент дүүргэбэ.

Улаан-Үдын горпищеторгын эдеэ хоолой ажахын тоосооной 2-дохи магазинай коллектив. Эд бараанай эргэсын түсэбые 103,9 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа 138,5 процент, олзо доход оруулха түсэбөө 151,2 процент дүүргээ.

«Востсибтрансстройн» барилга хабсаралгын 834-дэхэ поезд. Барилга хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ түсэбөө 106,7 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа 105,5 процент дүүргээ.

Тимлюйн асбоцементнэ зүйлнүүдэй завод. Продукци худалдаха түсэбөө 101,2 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа 100,1 процент, олзо доход оруулха даабаряа 101,6 процент дүүргээ.

Горисполкомой коммунальна ажахын управлениин оньһожоруулагдамал прачечна. Хубсаһа угааха ба ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа 100,3 процент, олзо доход оруулха түсэбөө 104,8 процент дүүргээ.

«Бурятгражданпроект» институт. Проектно-шэнжэлгын хүдэлмэри хэхэ түсэбөө 102 процент дүүргээ, проектно-сметнэ документацие саг соонь захигшадтань хүргөө.

«Сельхозтехника» нэгэдэлэй Бэшүүрэй аймагай отделени. Продукци худалдаха түсэбөө 118 процент, тракторнуудые заһабарилха даабаряа 137 процент, автомобильнуудые заһабарилгаар — 105 процент дүүргээ, 22,5 мянган түхэригэй олзо доход түсэбһөө гадуур абаа.

ТҮРҮҮ ОГОРОДШОНДО — ВДНХ-гай ШАН

Жэл бүри тогтууритай баян ургаса хуряажа, ниислэл хото — Улаан-Үдын ажалшадые огородой эдеэгээр хангадаг Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын овощ ургуулагшадай бригада туйлаһан амжалтаараа гансашье аймаг дотороо бэшэ, мүн республика соогоо суурханхай юм. Жэшээлбэл, нёдондо сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье даажа абаһан 40 гектарайнгаа тус бүриһөө 263 центнер овощ хуряажа абаһан, ажалайнгаа бүтээсые 1,5 дахин дээшэлүүлжэ шадаһан байна. Энэ амжалта нэн түрүүлэн бригадые хүтэлбэрилэгшэ, республикын габьяата агроном Лубсан Будаевна Дымбрыновагай коллективэйнгээ ажалые һайнаар эмхидхэһэнэй, мүн хүдэлмэридөө шэнэ, түрүү онол аргануудые үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй ашаар туйлагдаа. Иигэжэ жэл бүри овощ һайнаар ургуулһанайнь түлөө һаяхан СССР-эй ВДНХ-гай главна комитет тус бригадые хүтэлбэрилэгшэ Л. Б. Дымбрыновае Хүндэтэ дипломоор, «Москвич—408» түхэлэй автомашинаар шагнаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. Б. Дымбрынова.

Манай корр.
З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

БАЯРТАЙ МЭДЭЭСЭЛ

РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын коллеги болон гэгээрэлэй, дээдэ һургуулиин ба научна эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай президиум автономито республикануудай, хизаарнуудай, областьнуудай, национальна округуудай ба районуудай дунда соносхогдоһон Бүхэроссиин социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые байгша оной январиин 16-да хаража үзэһэн байна.

1974 ондо юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудые һуралсалай шэнэ жэлдэ эрхимээр бэлдэхын түлөө, залуушуулай бүгэдэ нийтын дунда һуралсал бэелүүлхын болон хүдөөгэй һургуулиин хүдэлмэриин арга боломжые һайжаруулхын түлөө соносхогдоһон Бүхэроссиин социалис мүрысөөндэ БУРЯАДАЙ АССР-эй ХЭЖЭНГЫН АЙМАГЫЕ илаһанда тоолоод, РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын болон гэгээрэлэй дээдэ һургуулиин, научна эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай Центральна Комитедэй ДАМЖУУЛГЫН УЛААН ТУГ ХОЁР МЯНГАН ТҮХЭРИГ мүнгэн шантайгаар баряулха гэһэн тогтоол абаа.

Д. ОШОРОВ.

...ЭР БҮРИ ЭРШЭТЭЙГЭЭР

...рэй сайлалгын урда ... мебелиин, модо бол...уулдаг комбинадай 3-...цехтэ орободи. Эндэ ...р Анатолий Иванович ...тай уулзажа, танил...и. Энэ цехэй коллек...үнэрһэн жэл соо муу ...р хүдэлжэ гараһан юм. ...тайраха даабаряа үлүү...үргээ бэлэй.

...энэ жэлэй түрүүшын ... хүдэлмэришэднай ...эршэтэйгээр хүдэлнэ. ...отолхо халаан бүриин ...даабари үлүүлэн дүүр... тула тэмсэнэ. Хүдэл...днай даабаряа үлүү...үргэжэ шаданашье, — ...А. И. Дунглин хүдэл...өө магтажа байгаа ...Нэрээшье, модо отол...-дахи цех соо дүй дүр..., ажалша түрүү хү...шэд олон юм. Эдэ... байгаа арга болом...удаа хүсэдөөр хэрэглэ...дана. Тус цехэй хүдэл...шэд хүн бүридөө социа... уялга абаад, тэрэнээ бо... дээрэнь бэелүүлхын ... оролдодог байха

...лхэдэ, Михаил ...сеевич Воробьевой даа... бригадын коллектив та..., түгэсхэхы жэлэй ... болзорһоонь урид ... 10-да дүүргэжэ, ... гадуур 200 кубо... модо тайраха, отолхоор, ...нүүд. Тиигэхэдэ ... гэшүүн бүхэн хү..., хоёрдохи мэргэ...шудалха, 2 хүдэлмэри... 4-дэхи разряд олгохо ... тэрээн соонь бэшээтэн. Михаил Алексеевич Воробьевой бригадын коллективэй хүдэлжэ байһан участогта хүрэжэ ерэбэбди. Бригадир конвейер дээгүүр дамжан ерэһэн хабтагайнуудые элдэб хэмжүүрээр хюрөөдөөд саашань дамжуулна. Конвейер минуташье зогсонгүй хүдэлнэ. Энэ конвейерэй секундыншье туршада зогсоо һаань, ханхинан зэдэлжэ байгаа ажалай эршын хүгжэм замхашаха шэнгеэр һанагдана. Михаил Алексеевич Воробьевой бригадынхид туха сүлөөгүй хүдэлжэл байна. Элдэбын хэмээр хюрөөдэн тайрагдаһан модон конвейерээр таһалгаряагүй урдана. Бригадынь гэшүүн Анна Васильева хюрөөдэгдэһэн модо ябталан табина. Энэ модыень тусгаар кран-машина абаад лэ ябашаха юм. Михаил Алексеевич Воробьевой бригадын коллективэй хюрөөдэһэн модон Дунда Азиин, Казахстанай мебельнэ комбинадуудта эльгээгдэнэ. Тиимэһээл энэ бригадын хүдэлмэришэд һайн лэ шанартай продукци гаргахын тула бултаараа оролдодог байха юм.

— Һүүлэй жэлнүүдтэ муу шанартай продукци гаргаһан тухай гомдолой (рекламаци) саарһан ерэхээ болинхой шахуу. Бригадын гэшүүд ходоодоо һайн шанартай продукци гаргана. Эдээнһээ жэшээ абаһан бэшэшье олон хүдэлмэришэднай продукциин шанарые дээшэлүүлжэ шадана. — гэжэ мастер А. И. Дунглин мэдүүлнэ.

К. ЖАМЬЯНОВ.

А. А. ГРОМЫКО КАИРТА

КАИР. (ТАСС). Хани ёһоной албанай хэрэгээр Египедтэ ерээд байһан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын, АРЕ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр И. Фахмиин хоорондо февралиин 3-най үдэр хөөрэлдөөн болоо.

Эдэнэр совет-египет харилсаанай асуудалнуудаар, тэрэшэлэн хоёр талые һонирхуулдаг уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнуудаар һанал бодолнуудаа зүбшэлбэ. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалда эндэхи хёмороо зүришэлдөөе зайсуулан заһаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаа.

Хөөрэлдөөн хани, халуун оршон байдалда үнгэрбэ.

Энэл үдэр Каирта совет-египет документнүүдтэ гар табигдаа. А. А. Громыко, И. Фахми СССР-эй правительствын ба АРЕ-гэй правительствын хоорондын консульска конвенцидэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй ба АРЕ-гэй Түсэблэлгын министерствын хоорондохи харилсаа холбоон тухай хэлсээндэ, тэрэшэлэн 1975—1976 онуудта СССР-эй ба АРЕ-гэй хоорондохи соёлой, научна харилсаа холбооной түсэбтэ гар табиба.

Февралиин 3-най үдэшэ СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй хүндэлэлдэ АРЕ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр обед эмхидхэбэ. И. Фахми, А. Громыко тэндэ үгэнүүдые хэлээ.

А. А. ГРОМЫКО А. САДАДТАЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

КАИР. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко февралиин 4-дэ Араб социалис союзай Түрүүлэгшэ, Египедэй Араб Республикын Президент А. Сададтай уулзаба.

Совет-Египедэй хоёр талын харилсаанай байдал уулзалгын үедэ тодорхойгоор зүбшэн хэлсэгдэжэ, СССР ба АРЕ-гэй хоорондын Хани барисаан, харилсаа холбоон тухай договорые үндэһэ болгон, эдэ харилсаануудаа үргэдхэхэ ба гүнзэгырүүлхэ хараа бодол баримталха гэжэ хоёр талын шиидэнхэй байһаниинь элирхэйлэгдээ.

АРЕ-гэй Президент, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тушаа һанал бодолнуудаа мүн лэ зүбшэлбэ. Израилиин эзэрхэг түрэмхэй ябуулгаяа үргэлжэлүүлжэ байһанһаа, Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин зохихо шиидхэбэринүүдые дүүргэхэеэ арсаһанһаа уламжалан, эндэхи байдал ороо, шахардуу зандаа байһаар.

Бүтэмжэтэй, хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөндэ АРЕ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Фахми, СССР-һээ Египедтэ байдаг элшэн сайд В. П. Поляков хабаадаба.

ДЕЛИДЭ УУЛЗАЛГА БОЛОБО.

ДЕЛИ. (ТАСС). Албанай хэрэгээр эндэ ерээд байһан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Узбекистанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ш. Р. Рашидов Индиин Премьер-Министр Индира Гандитай уулзажа, хани, халуун оршон байдалда хөөрэлдэбэ.

СССР-һээ Индидэ байдаг элшэн сайд В. Ф. Мальцев уулзалгада хабаадаа.

ТАСС
ШЭНЭ ҺОНИН

ЭСТОНИИН ССР-эй „ВИЛЬЯНДИ" СОВХОЗОЙ ҺААЛИШАН НҮХЭР ЛЕЙДА АУГУСТОВНА ПЕЙПСТЭ

Хүндэтэ Лейда Аугустовна!

Түсэбтэ табан жэлэй туршада һү һааха социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэһэн тухай мэдээсэһэн бэшэгыетнай уншажа, сэдьхэлээ ехээр ханабаб. Үнеэн бүриһөө жэлэй туршада 5200 килограмм һү һааһан, түсэбтэ табан жэлэй даабариин ёһоор 1500 тонно һү һааха ёһотой байһан аад, дүрбэн жэлэй туршада 1738 тонно һү һааһантнай — эрхим дээдэ мэргэжэлтэй байһанай аша үрэ болоно. Энэ жэлдэ үшөө, 480 тонно һү һааха гэһэн уялгатнай мүн лэ баясуулна.

Колхозууд, совхозуудай нөөсэнүүдые, улам ехэ боложо байгаа арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэжэн, мал ажалдахи бүтээсые дээшэлүүлһэн жэшээгэйтнай республикын ажахынуудта улам үргэнөөр дэлгэржэ байһаниинь тон шухала. Танай, «Вильянди» совхозой коллективэй, республикын бусад колхозууд болон совхозуудай үнеэдые машинаар һаадаг мастернуудай туйлаһан амжалтанууд — совет хүнүүдэй байдалые улам һайжаруулхын тула партиин табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ оруулагдаха эрхим хубита болоно.

Ажалдаа ехэ амжалтануудые туйлаһантайтнай дашарамдуулан, Лейда Аугустовна, Таниие, «Вильянди» совхозой коллективые, адли мэргэжэлтэй бүхы нүхэдыетнай — республикын колхоз болон совхозуудай үнеэдые машинаар һаалгын мастернуудые үнэн зүрхэнһөө амаршалнаб. Элүүр энхэ, золтой жаргалтай байхыетнай, Эхэ оронойнгоо аша туһада саашадаа ажалай амжалтануудые туйлахыетнай таанар бүгэдэндэ, хүндэтэ нүхэдүүд, хүсэнэб. Танай үүсхэл ороной бүхы колхозууд болон совхозуудай мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда халуунаар дэмжэгдэхэ, юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түсэбүүдые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ эдэнэр хубитаяа ехээр оруулха байха гээд этигэнэб.

Л. БРЕЖНЕВ.

КПСС-эй ЦК-гай ГЕНЕРАЛЬНА СЕКРЕТАРЬ НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВТЭ

Хүндэтэ Леонид Ильич! Ехэ баяраа Тантай хубаалдахые хүсэнэб. Минии үнинэй хүсэлэн мүнөөдэр бэелүүлэгдээ: Ленинэй олон-миллионно партиин гэшүүндэ кандидат болобоб.

Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалга эхилээд байһан жэлые онсо удхатай болгоо. Ажалай час бүхэнөө, хүдэлмэриин үдэр бүхэнөө Эхэ оронойнгоо хэрэгүүдэй түлөө харюусалгын мэдэрэлтэйгээр үнгэргэжэ, минии совхозой хүдэлмэрилэгшэд тус Хандалгада харюусаха байха.

Манай совхоз хүдөө ажахын элдэб янзын продукци үйлэдбэрилгын талаар түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабарие дүрбэн жэлэй туршада дүүргээ. Энэ үе соо ороохо таряа ургуулан абалгын хэмжээн 207,4 процентээр, мяхан — 191 процентээр, һүн — 181,9 процентээр нэмэһэн байна. Имэ нэмэлтэ имагтал ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй үндэһөөр туйлагдаа, энэмнай продукциингаа өөрынь үные хоёр дахин хямдаруулха арга олгоо.

КПСС-эй XXIV съездын тодорхойлон хараалһан амгалан байдалай агууехэ программые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула Танай эрхилдэг арюун һайхан, эсэшэ сусашагүй ажал ябуулга энэ хэрэгтэ туһа хүргөнэ.

Леонид Ильич! 15.000 центнер һү һааха гэһэн юһэдэхи табан жэлэйнгээ социалис уялгануудые 1974 оной июниин 2-то дүүргээ һэм. Үнгэрэгшэ жэлэй һүүл тээшэ 17.384 центнер һү һааһаад байгааб. Өөрынгөө даадаг бүлэгэй 100 үнеэн бүриһөө 5200 килограмм гэхэ гү, али манай ажахы доторхи дундуур хэмжээнһээ 1000 килограммаар ехэ һү һаагааб.

Арга боломжонуудаа хараада абажа, түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ даадаг бүлэг үнеэдһээ 4.800 центнер гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 5.300 килограмм һү һааха уялга абанаб.

Энэ жэлдэ Эхэ ороноо ажалай шэнэ амжалтануудаар баясуулхын тула, манай совхозой олон үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн коллектив шэнгеэр бүхы хүсэ ба шадабаряа гаргахаб гэжэ Таниие, Леонид Ильич, найдуулнаб.

Лейда ПЕЙПС.
Эстониин ССР-эй «Вильянди» совхозой һаалишан.

Совет делегаци Парижда ерэнхэй

ПАРИЖ. (ТАСС). «Франци-СССР» гэжэ бүлгэмэй эмхидхэгдэн байгуулагдаһаар 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан Парижда ерээд байһан СССР-эй гэгээрэлэй министр М. А. Прокофьев түрүүтэй, Гадаадын оронуудтай хани барисаа, соёлой холбоо бэхижүүлхэ совет бүлгэмүүдэй союзай делегаци Францын Компартиин түбэй орган — «Юманите» газетын редакцида ошожо, ФКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь Р. Леруатай уулзаба.

«Франци-СССР» гэжэ бүлгэмэй президент-гүйсэдхэгшэ Ги Дессон, бүлгэмэй хүтэлбэриин түлөөлэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадаба.

КПСС-эй XXIV съездын

шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө

ШЭНЭ ЖЭЛДЭ — ШЭНЭ АМЖАЛТА

Манай колхозой гэшүүд КПСС-эй Центральна Комитедэй партида, совет арадта хандаһан Хандалгые ехэ зоригжолтойгоор угтан абаба. Энэ шухала документ соо үнгэрһэн жэлэй дүнгүүд харуулагдаа, юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар дүүргэхэ талаар гол зорилгонууд тодорхойлогдоо.

1975 оной түсэбтэ даабаринуудые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уряатайгаар КПСС-эй Центральна Комитет хүдэлмэришэдтэ, колхозникуудта, мэргэжэлтэдтэ, эрдэмтэдтэ, бүхы совет хүнүүдтэ хандана. Тиихэдээ бага гаргашатайгаар һайн шанартай продукци ехээр үгэхэ гээшэ мүрысөөнэй уряа байгаа, саашадаашье байха гэжэ КПСС-эй ЦК һануулна.

Манай колхозой гол һалбари мал ажал юм. Колхозой ехэнхи олзо доход мал ажалһаа ородог. Тиимэһээ энээниие улам саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэхэн анхаралаа хандуулнабди, оролдолго гарганабди.

Мүнөө үедэ малшадай эгээл харюусалгатай, бэрхэшээлтэй, хүшэр хүндэ хүдэлмэриин хаһа — малай үбэлжэлгэ түлэг дундаа ябажа байна. Энэ шухала хүдэлмэри ажахымнай бүхы малшад, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй, нийтын организацинуудай мэргэжэл шадабарине сэгнэхэ дайшалхы шалгалта болоно.

Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгээр манай колхоздо РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шан барюулагдаһан байна. Энээгээр урмашан баярлаһан манай колхозой гэшүүд үбэлжэлгын түрүүшын үдэрһөө габшагай шангаар ажаллажа, абаһан уялгаяа бэелүүлхын түлөө, шэнэ жэлдэ мал ажалай продуктнуудые улам ехээр абахын, гүрэндэ худалдахын түлөө тэмсэжэ байна. Манайхин Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшадай гаргаһан үүсхэлые халуунаар дэмжэн, бүгэдэ нийтын социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсонхой.

Малай үбэлжэлгые һайнаар эмхидхэжэ, түсэб, уялгануудаа эрхимээр дүүргэхын тула колхозой партийна комитет, правлени политическэ болон эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулна.

Үбэлжэлгын амжалтые малшад лэ шиидхэхэ гэжэ мэдээжэ. Тиимэһээ колхозой правлени, партком эрхим түрүү, ушар ёһо мэдэхэ, ажалай дүй дүршэлөөр баян хүнүүдые фермэ, отарануудта табихые оролдожо байдаг.

Колхоздомнай һү һаалиин дүрбэн фермэ бии. Тэдэнэй хоёрынь хүсэд оньһожоруулагданхай. Малшадай ажал ехэтэй хүдэлмэри хүнгэдхэхэ талаар һүүлэй үедэ колхоздо яһала юумэн хэгдээ, хэгдэжэшье байһаар. Фермэнүүдтэмнай бүхыдөө 730 үнеэд бии. Тэдэниие 35 һаалишад харууһалжа, сагаан эдеэ ехээр абахые оролдоно. Эдэнэр манай урдаа хараха хүнүүд юм. Һаалиин гүүртэнүүдые коммунистнууд хүтэлбэрилдэг. Түсэб, социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын хойноһоо оролдожо, тэдэнэр эбтэй эетэй коллектив байгуулаад, шадамар бэрхээр хүтэлбэрилнэ. Олондо жэшээ харуулан хүдэлжэ, һайн амжалтануудые түйлажа байһан һаалишад, хонишод, гахайшадые тоолохо болоо һаа олон. Тэдэнэй тоодо һаалишад Г. И. Пескова, М. М. Петрова, П. Д. Сутемьева, К. Ванданова, А. О. Нимбуев, хонишод Ц. Санжиев, М. Тогочиева, Ц. Шарапов, Б. Бальчинов, гахайшад В. Л. Чебунина, М. А. Федотова болон бусад болоно. Колхозой бүхы малшадай шэн габъяата ажалай хүсөөр үнгэрэгшэ жэлдэ һайн дүнгүүдые түйлаабди. Жэшээлхэдэ, үхэрнүүдэй тоо толгой олошоруулха түсэб 109 процент, тэрэ тоодо үнеэдэй — 105, хонидой тоо толгой олошоруулха даабари 101 процент дүүргэгдэһэн. Мал ажалай продуктнуудые абаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээд, тэрэниие гүрэндэ худалдаха түсэб бэелүүлэгдэһэн байна.

Мяха худалдалгаар манай ажахы һүүлэй жэлнүүдтэ түсэбтэ даалгабаринуудаа ходо үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ түсэбөөр хараалагдаһан 4.450 центнерэй орондо гүрэндэ 4.910 центнер мяхан худалдагдаа.

Колхоздо шэнээр баригдаһан, оньһон техникээр хүсэд хангагдаһан Ягодный отделениин гахайн фермэ, тэрэшэлэн буруу, хашарагуудые шахадаг тусхай гүүртэ манай «мяханай фабрика» гэжэ нэрлэгдэдэг. Коммунист И. М. Афанасьевай хүтэлбэрилдэг СТФ-гэй коллектив аймагай ажахынуудай, гахайн фермэнүүдэй социалис мүрысөөндэ илажа, КПСС-эй райкомой, аймсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг 200 түхэриг шантайгаар абажа, аймагай Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдээ һэн.

Амжалтаяа арьбадхахын тулада мүнөө жэлэй малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ зорилготойбди. Фермэ, отаронуудай байра саг соогоо һэльбэгдэн заһагдаһан, дулаалагдаһан, үбһэ тэжээл үбэлжөөнүүдтэ зөөгдэһэн байха.

Үнгэрэгшэ жэлдэ бороо хура багатай, гандуушаг байжа, бидэнэр хүшэр хүндэ байдалда орожо, тарянай һайн ургаса абажа шадаагүйбди. Тиимэһээ нийтынгээ адууһа малда таряа талханай зүйл элбэгээр үгэжэ биргаданагүй. Хэды бэрхэшээлтэй байбашье, манай механизаторнууд, луговодууд ургаса ногоо, таряа, һолоомоёо гээлтэ хоролтогүй хурааажа абаһан юм. Тиигэһэнэй ашаар түсэбөөр хараалагдаһан 31.800 центнерэй орондо 34.400 центнер үбһэн абтаа, 4.000 гаран тонно силос дарагдаа, 7 мянга гаран центнер һолоомо хуряажа абаа һэмди. Гадна нийтын адуу малда 3 мянга гаран центнер холимол тэжээл, 2.500 центнер витаминаар баян ногооной гурил үгтэһэн байна. Бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэн, үбһэ тэжээлээ гуримтайгаар гаргашалхын хойноһоо оролдонобди. Һолоомо, таряа талханай зүйл бутаргажа, халуун уһанда, уурална буйлуулжа, малда эдюулхэ хэмжээнүүд абтана. Бүдүүн тэжээл, илангаяа һолоомо үбэлэй үедэ буйлуулжа, шанаржуулжа малдаа үгэнэбди.

Арбузово һууринда һолоомо шанаржуулха тусхай пункт бэлэдхэгдэнхэй. Эндэ буйлуулагдаһан бүдүүн тэжээл ажахын бүхы һаалиин фермэнүүдтэ хубаарилагдаа.

Шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө фермэнүүд, отаронууд дээгүүр политическэ хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэһэн, партиин ЦК-гай Хандалга бэшэгые зүбшэн хэлсэлэн, малай үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тула хүн бүхэнэй зорилго тодорхойлогдоһон байна.

Үбэлжэлгын үедэ нийтынгээ адууһа малһаа бүри ехэ ашаг шэмэ абахын тула бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэхэ асуудал манай малшадай урда табигданхай.

Колхозоймнай малшад зэдынхидэй үүсхэлые халуунаар дэмжэн, үбэлжэлгын үедэ һү, мяха ехээр абаха, түрэл орондоо элбэгээр худалдахын түлөө дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абанхай. Мүрысөөндэ илагшадые саг үргэлжэ урмашуулжа байхын тула колхозой правлени, партком социалис мүрысөөнэй гурим шэнээр зохёоһон, малшадта тайлбарилан ойлгуулһан.

Колхозойнгоо малшадай абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ, шэнэ жэлдэ амжалта түйлаха байһандань батаар этигэнэбди.

Р. БАДМАЕВ.
Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

АРБАДАХИ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБӨӨР...

Тэбэриин хүрэшэгүй гэхээр бүдүүн узууртай, ута модонуудые ашаһан «МАЗ», КрАЗ-ууд Баргажан голой урда захаар зурыһан харгыгаар шуумайлдана. Ороноймнай ехэ-ехэ барилганuудта эльгээгдэхээр Баргажанай дээдэ, доодо голнуудта түбхинэһэн леспромхозуудай модошодой бэлдэһэн барилгын модон түмэр харгы тээшэ абаашагдана гээшэ. Номин тунгалаг Байгалай эрьедэ байрлаһан Баргажанай леспромхозой модошод үнгэрэгшэ — юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлые ажалай эрхим амжалтатайгаар үдэшэбэ.

— Манай леспромхозой модошод үнгэрэгшэ жэлдэ түсэбһөө гадуур 16,5 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ гэһэн түсэбөө октябрь һарада дүүргэһэн байгаа. Эндэ модо бэлэдхэдэг гурбан пунктнуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Лебяжиин пунктынхид түрүү һуури эзэлжэ гараһан юм,— гэжэ тус леспромхозой парткомой секретарь К. Е. Заварухин хэлэнэ.

Социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн Лебяжиин модо бэлэдхэгшэдэй пунктын коллектив үнгэрэгшэ жэлдэ модо бэлэдхэхэ түсэбөө — 113, шэрэхэ түсэбөө 111 процент дүүргэжэ, түрүү һуури эзэлхэ ёһоороо эзэлһэн байха юм. Ажалша бэрхэ энэ коллективэй гэшүүд дүрбэн жэлэй туршада түсэбһөө гадуур 59.800 кубометр модо бэлэдхэжэ шадаһан байна.

Тус пунктын Г. С. Яричин, В. И. Тормозов, В. Т. Марковец, М. И. Реховский гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригаданууд 1974 ондо юһэдэхи табан жэлэй түсэб жэлээр урид дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэһэн байгаа. Жэшээнь, Тормозовой хүтэлбэрилдэг бригада үнгэрэгшэ жэлэй июль һарада табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ, жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур юһэ мянганһаа дээшэ кубометр модо бэлдэжэ, оронойнгоо барилганuудта эльгээһэн байха юм.

Бригада яагаад иимэ амжалта түйлаа юм гэхэдэ, нэн түрүүлэн; ажал хүдэлмэринь зохид һайнаар эмхидхэгдэһэн, ажалайнь журам һайжарһан, ажал дээрээ бэе бэеэ һэлгэлсэжэ байгаад хүдэлхэ, олон мэргэжэл шудалха зорилго жэлэй эхинһээ табигдаһан байгаа. Эбтэй эетэй нэгэ бүлэ шэнги болоһон эдэнэр «Нэгэн бултанай, бултадаа нэгэнэй түлөө» гэһэн уряа доро ажал хүдэлмэрээ эрхилдэг байна. Жэшээ болгон, бригадир Тормозовые абаад үзэе. Владимир Иванович өөрөө тракторист һэн тула, хэрэгтэй болоо һаань, трактор жолоододог, модо унагаадаг байха юм. Үгышье һаа, бригадын нүгөөдэ гэшүүн Алексей Довгаль гэгшэ чокировщигоор хүдэлдэгшье байбал, тракторист мэргэжэлтэй болоһон. Тобшолон хэлэхэдэ, бригадын гэшүүд бултадаа хоёрдохи мэргэжэлтэй болонхой. Ингээд ерэхэлээрээ бригадынгаа али нэгэнэй үбшэлөө һаань, тэрэниие тэрэ доронь һэлгэхэ мэргэжэлтэй хүдэлмэришэн олдоод лэ байдаг болонхой. Тиихэдэ эдэнэр модо бэлэдхэлгэ дээрэ хэрэглэгдэдэг техникэдээ гамтайгаар, эзэн ёһоор хандадаг юм. Тиимэһээ эдэнэрэй модо таллуулдаг, шэрэдэг техникэ хододоо һайн шалгалта гараһан, заһабарилагдаһан байдаг дээрэһээ сүүдхын алишье һагта хэрэгтэй болоо һаань, хүдэлжэ шадаха аргатай.

Бригадын гэшүүд сүлөөтэй сагаа ашагтай, туһатайгаар үнгэргэхые оролдодог болонхой. Н. Д. Бархатов, В. И. Тормозов, В. Д. Дандаров гэгшэд Улаан-Үдын лесотехническэ техникумдэ заочноор һуралсажа ябана. Нүгөөдүүлынь политгэгээрэлэй һургуулида ябажа, өөһэд өөһэдынгөө мэдэсые дээшэлүүлжэ байдаг юм. Энээнһээ гадна, бригадын бүхы гэшүүд лесопунктынгаа ажабайдалдахи нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг заншалтай.

Хэнэйшье мэдэһээр, Баргажанай хада уулын дундуур модо бэлэдхэжэ ябаһан эдэнэр байгаалиин хүшэр хүндэ уларил, тон муу харгытай газарта хүдэлнэ. Тиибашье һаа, урдаа табигдаһан хараа түсэб, даабаринуудаа үлүүлэн дүүргэхын хойноһоо шармайн оролдонод.

Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалга болон «1975 оной арадай ажахын түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын түлөө промышленностиин, барилгын, транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй тогтоолые бүрин дэмжээд, шэнэ амжалтада зоригжоһон Баргажанай леспромхозой модо бэлэдхэгшэд габшагай дорюунаар шударгы бэрхээр, үүсхэл ехэтэйгээр ажаллажа түгэсхэхы жэлэйнгээ үйлэдбэриин, мүн уггамжынгаа түсэб болон бүхыдөө юһэдэхи табан жэлые нэрэтэй солотойгоор үдэшэхэ зорилго урдаа табинхай.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: таллуулагшадай бригадир В. М. Белик модо унагаахаяа байна.

Авторай фото.

ЗОРИҺОНДОО ХҮРЭХӨӨР...

Табан жэлэй түгэсхэхы жэл — 1975 ондо бүхэсоюзна социалис мүрысөө эмхидхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Тогтоолтой танилсаад байхадаа, манай бригадын коллектив табан жэлэйнгээ түсэбые, мүн лэ уридшалан дүүргэхэ гэһэн зорилготойгоор ажаллажа байна. Мүнөө отарадамнай хурьга абаха халуун хаһа түлэг эхилээд, туха сүлөөгүй сагнай ерэнхэй.

Би 12 жэлэй туршада Гарма Балдановна һамгантайгаа хамта эхэ хонидой отара даанаб. Манай нютагай эрхэ байдалда хони үсхэбэрилхэ гээшэ нилээд хэсүүхэн юм. Юуб гэхэдэ, зундаа хонидоо гол түлэб ой модон, һөөг бургааһанай соорхойгоор, хада майлаар манадаг байнабди. Тиимэһээ нооһоёо ехээр гээдэг байхаһаа гадна, һайнаар таргалжа, хүшэлдэггүй. Энээнһээ боложо намартаа эртүүр сабшалангай хэнзэ, таряалангай узуур дээрэ манахын тула үбэлжөөндоо зөөжэ ерэнэбди. Эндээ ерэһээр лэ эхэ хониднай түргэн саг соо таргалжа, үбэлжэлгэдөө ородог.

Бидэ жэл бүри тэжээл бэлэдхэлгэдэә өөһэдөө хабаадалсанабди. Үнгэрһэн зун бүхыдөө 818 центнер үбһэ, 198 центнер зеленко бэлэдхэжэ абанхайбди. Закаменск хотынГПТУ-гай һурагшад набшаһата тэжээл бэлэдхэһэн аад, тэрэнээ саг соонь суглуулжа абангүй гутаажархёо һэн. Мүнөө хурьгадай эдихэ шэмэтэй тэжээлгүй байнабди.

Энэ жэл түрүүшынхеэ хурьгалха 540 зуһаг хонидой 100 эхэ хонин бүриһөө 30 хурьганһаа үсөөн бэшые абажа, хонин бүриһөө 2,7 килограмм ноохо хайшалха ба хурьган бүхэниие 20 килограмм шэгнүүртэйгээр тушааха социалис уялга абанхайбди. Энэ зорилгоёо бэелүүлээ һаа, табан жэлэймнай түсэб сүм дүүргэгдэхэ. Үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада 100 эхэ хонин бүриһөө: 1971 ондо — 83, 1972 ондо — 82, 1973 ондо — 87, 1974 ондо — 81 хурьга тэнжээжэ, 3 килограмм шахуу ноохо хайшалһан, мүн хурьган бүхэнэө 20 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэйгээр тушаагаабди.

Мүнөө 200 шахуу хурьган абтаад, бүрин бүтэн түлжүүлэгдэжэ байна. Үнгэрһэн жэл 10 класс дүүргэһэн комсомол басагад Зоя Доржиева, Люба Бадархаева хоёр хурьгашанаар ажаллана. Эдэ залуушуулые хурьгашанай дүй дүршэлдэ Гарма һургадаг. Даб дээрээ ажалнай яһала урагшатай. Саашадаашье нимэрхүүгээр үбэлжэлгээ үнгэргэбэл, зорилгомнай заатагүй бэелүүлэгдэхээр. Зүгөөр манда совхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа хандуулжа байбалнь, бүришье һаа зохид бэлэй гэжэ һананаб.

Д-З. ДАМДИНОВ.
Захааминай аймагай Дүтэлүүрэй совхозой ахалагша хонишон.

МҮНХЫН ОДОН

Зураглал

Харанхы хара үглөөгүүр ялалзаһан мүшэдые харан, харан, айлай урда талын булаг тээшэ түргэн ябадалтай хүнэй шар-шар саһа гэшхэн ошохонь дуулдаба. Үглөө бүхэндэ эды хэмдэ нюргаар үндэршэг, залуухан хүбүүнэй тиишэ гэшхэлхыень хаража болоно.

Булагай зүүн тээ Шэбэртын һү һаалиин фермэ оршодог юм. Харанхыда фермэ тээһээ зайн галай ялархань харагдажа, сэдьхэлдэнь ямаршьеб даа түрэл, дүгэ мэдэрэл түрэхэдэл гэхэ. Нигэншьегүй яахаб. Тэндэ тэрэниие үнеэдынь, суг хүдэлдэг нүхэдынь хүлеэжэ байна ха юм.

Хүбүүн булаг хүрэхэдөө энээгүүр багадаа һургуулида ошодогоо, эжыдээ туһалжа, хонидыень эндэ уһал хаяа асардагаа, эндэһээ эдихэ уһаяа хүнэгөөр абаашадагаа элихэн һанаадхина. Тиихэдээ багаһаа бэрхэ, юумэ хэхэ шунахайгаа өөрөө ойлгожо ябадаг. Нютагынь тэрээндэ юунһээшье үнэтэй, түрэл, юугээршье агсахаар бэшэ болонхой. Хэжэ байһан ажалыньшье һалашагүй, наһанайнь нэгэ хуби болон, сэдьхэлдэнь орожо, баһа ямаршье ондоо ажалаар һэлгэжэ шадахаяа болинхой.

Түрэһэн нютаг түрүү ажал хоёрые нэгэдхэжэ, хүн зон соогоо хүндэтэй ябахаһаа үлүү һайн юун байхаб даа. Эгээл тиимэһээ тэрэ үглөө бүридэ ажал тээшээ ярахадаа, омогорхомо бодол түрэжэ, хаба шадалаа гамнангүй хүдэлхые хүсэдэг.

Хэдэн жэлэй урда тэрэ Мүнхэ Цыбиков эжытээл хөөрэлдөөд, үнеэ һаажа туршаха гэһэн юм. Тиихэ үедэ хэдэн бүһэтэйшүүл хамсыгаа шуужа, үнеэдые һаажа эхилээд, республика соогоо мэдээжэ болоод байгаа. Эдэмнай Заган нютагай хүбүүд һэн. Цыден Цыбикжапов, Николай Дондукжапов гэгшэд үетэн нүхэдтөө жэшээ харуулжа, нилээдгүйхэн амжалтатай хүдэлһэн. Мүн аха нүхэдэйнгөө жэшээе халан абажа, хүдэлөөд туршаха гэжэ бодоходоо, Мүнхэ эжыдээ хандаба:

— Эжы, ганса үнеэгээ би һаажа һурахам, — гэхэдэнь, Янжама эхэнь ехэл дуратай зүбшөөгөө һэн.

Хайшан гээд хүнэгөө барихые, хүхыень шобторхыень заажа үгөө. Уданшьегүй Мүнхэ өөрынгөө ганса үнеэе жэншэд гүүлэнгүй һаагаад байдаг болобо. Тиигээд лэ һү һаалиин фермэдэ ерэжэ, хабаяа туршажа үзэхэ гэһэн юм.

Совхозойнь суута һаалишан Дулма Гармаева түрүүшээр ехэхэн тулгууринь болоо бэлэй. Хүшэр хүндэ сагта хүбүүндэ хэзээ бүхэндэ туһалдаг, али болохоор дэмжэхые оролдодог һэн. Эбтэй, эетэй коллектив соо ороходоо, Мүнхэ урмашан ябажа, бэеэ үгэнгеэр хүдэлдэг байба.

Дуратай ажалдаа хүдэлһэн хүндэ сагай ошохоньшье мэдэгдэдэггүй гээшэ. Мүнхэ түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, ажалай шунал абьяаста абтаа һэн. Хоёр жэл үнгэрөөд байхада, Мүнхэ хүбүүн бэрхэ һаалишадай тоодо орожо эхилээдхёо. Амжалтын амта таниһан хүбүүн мүнөө хүрэтэр түрүү зэргэеэ алдангүй хүдэлжэ байнхай.

...Фермэдээ ерэхэдэнь, Дулма Гармаева үнеэдээ һаяхан эдеэлүүлжэ эхилээд байба. Мүнхые хараһаар энеэбхилээд, харыш, гээгдэнэгүйлши гэһэншэг, нюдөө эмнис гүүлээд абаба. Удабашьегүй һаалишад Мария Конечных, Ирина Телешева гэгшэд зэргэ тооной бии боложо, габшагай ажалай эхилһэниинь эли мэдэрэгдээд орхино.

Энэ үедэ бригадирынь лэ үгы байба. Үсэгэлдэр тэрэ хамагһаань эртэ ерэнхэй. Үнеэн бүхэнииень хаража, үшөө ямар рацион үгөө һаа таарамжатайб гэһэндэл бодомжолжо ябаа һэн. Анна Григорьевна Сахарова Мүнхэдэ ерэжэ, мүр дээрэнь гараа табяад:

— Шимнай ганса бүһэтэй хүн байнаш. Эдэ нүхэдөө урагшань таталсажа ябаха ёһотойш, — гэжэ шоготойхоноор дуугараа һэн.

— Эдэшни олон ха даа. Намайе буксирдаг лэ,— гэжэ Мүнхын хэлэхэдэ, Анна Григорьевна энеэбхилэн:

— Мэхэтэйхэн байнаш, шолмо, — гэжэ хэлээд, саашаа ошоо. 34 жэлэй туршада зоотехнигээр [...] Анна Григорьевна С[...] һаалиин фермэдэ [...] раар ажаллахаяа ер[...]

— Нүхэд, суг [...] болобобди. Зоот[...] заабариин ёһоор ма[...] бүхэндэ эдеэлүүлхэ[...] шье килограмм үлүү[...] эдеэлүүлгэн байха [...] Адли аргатай байгаа[...] най ехэ һү һаагшааб[...] хабди. Одоол эндэ т[...] дүршэл элирхэ, — гэ[...] мэдүүлээ һэн.

Иимэ эрилтэнь Мүн[...] биковтэ хүрэһөөр [...] даадхёо. Зүб лэ ха ю[...] гэжэ үнеэн бүридэ [...] дэ 2 килограмм [...] үбһэн үгтэдэг болоо. [...] гурил, бурдууг, силос[...] дөө, үнеэдтэ үгтэх[...] эдеэ хоолынь шэгнүүр[...] баарилагдадаг болоо [...]

Һаалишан бүхэн [...] даажа абаад, оньһо[...] наар үдэртөө гурб[...] һаадаг болоо һэн.

— Зай, Мүнхэ, ш[...] һаалишанши, мэдэн[...] гэжэ, нэгэтэ Анна Гри[...] на хандаба:

— Һаянай нэгэ [...] һаалишни доошолоо[...] Юундэ гэжэ һананаш[...]

Тэрэнь хэлэхэ үгэе[...] богүй. Үнеэнэй һүн[...] дээрэ гэдэг. Теэд иигэ[...] лэхэ гэхэдэ, баһа т[...] гүй. Шалтагынь өөрөө [...] жо ядаа һэн. Тэрээ[...] рөө хабшажа, мэдэнэ[...] хэнь лэ үлэбэ.

— Байл даа, — гэ[...] на Григорьевна һа[...] үнеэдэйнь хүхэ [...] эльбэжэ, нидхэржэ [...]

— Зай, мүнөө а[...] дахин табяад үзэлши.

Мүнхэ хүхүүрнү[...] табижа оробо. Нэ[...] һүн шожогоножо [...] Харыш, хэдыш дүр[...] гэхэдэш, баһа нэгэ то[...] оньһон һанагдаад лэ [...] юм ха.

— Алдуугаа ойлго[...] — гэжэ урихан боло[...] на Григорьевна [...] хандана. Эгээн тоһо[...] хэн һүниинь мүнөө [...] гээшэл даа.

Тэрэ үдэрһөө эхил[...] бүхэн үнеэдээ һайнаа[...] хажа һаадаг болоо[...] Энэ үдэршье һаалиш[...] шалта һаалгаяа хэжэ[...] гүй ажаллана. Мүн[...] дээ һаажа дүүргээд, [...] Телешевагай хажууд[...]

— Шимнай һаянай [...] дэхээ болёод байнаш[...] гаарайш, би шамайе [...] байхаб даа, — гэжэ [...] тэйгээр дайран хэлэб[...]

— Харуужалди даа[...] байха юумэгүй. Ошо[...] шабааһаяа бэлэн б[...] бай. Транспортёр [...] эхилхэнь, — гэбэ Ири[...]

Харахадань Ирина [...] һаяа суглуулжар[...] һүүлшынгээ үнеэ һаа[...] гаа һэн.

«Һүүлдэ ерээш һа[...] деэд байнал. Һамбаа[...] шэнь» гэжэ Мүнхэ [...] атаархаба.

Бэшүүрэй совхозо[...] бэртын һү һаалиин [...] юһэдэхи табан жэлэй[...] сэбые болзорһоонь [...] дүүргээд, амжалтатай [...] ябана. Жэл соо [...] 4.800 центнер һү һа[...] сэбтэй һаа, энэ түсэ[...] гэрэгшэ жэлэй сент[...] рада дүүргээ һэн. Ү[...] мүнөө тобир тарган, [...] суур зунай болоошье [...] бардам хүрэхэ үбһэ [...] бэлэдхэжэ абаа.

Эдэ бүхы амжалта[...] хэ Цыбиковэй оруу[...] бита ехэ ааб даа. Т[...] хүдэлдэг нүхэдтээ [...] социалис мүрысөөнд[...] соод, эршэмтэй һайн[...] дэлжэ байнхай.

Ц. ХАМА[...]
Бэшүүрэй аймаг.

МОСКВА. «Трехгорная мануфактура» комбинадта «Өөрынгөө түлөө, мүн тэрэ хүбүүнэй түлөө» гэһэн хүдэлөөндэ фронтовик И. А. Аржановай хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив түрүүлэн оролсожо, Советскэ Союзай Герой Анатолий Живовэй түлөө үдэр бүри нэгэ нормо үлүү дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай бригадын [...] (зүүн гарһаа): бригадир И. А. Аржанов, Х. [...] М. Богатырев болон М. Доброседов.

ТАСС-ай фотох[...]

СОВЕТ ОРОН — ШЭНЭ ҺОНИН

НЕФТЬШЭДЭЙ АМЖАЛТА

ТЮМЕНЬ. (ТАСС-ай корр. П. Рябов). Жэлэй эхинһээ хойшо Баруун Сибириин нефтьшэд 5 миллион тонно нефть гаргажа абаа. Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ эды шэнээн шэнгэн түлишэ абахын тула һара хахад хэрэгтэй байһан юм.

1975 оной арадай ажахын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай тогтоол сибириинхидтэ габшагай ажалай дайшалхы программань болоһон байна. Главтюменнефтегазай коллектив түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ ехэ программа хараалаад, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абанхай. Мүрысөөнэй түрүүшүүл — Социалис Ажалай Герой Г. Левинэй, В. Китаевай, В. Громовой үрэмдэлгын бригаданууд Самотлорто хүдэлдэг юм. Эдэнэр табан жэлэйнгээ түсэбые нэгэдэхи кварталда дүүргэжэ, даабариһаа гадуур 1 миллионһоо үлүү метр скважина малтахаар шиидэә.

Түсэбтэ табан жэлэй даабариһаа гадуур 21 миллион үлүүтэй тонно «хара алта» гаргажа абаха байха.

ВЕТЕРАНУУДАЙ ДҮЙ ДҮРШЭЛ — ЗАЛУУШУУЛДА

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС-ай корр. Е. Воскресенская). Хүдэлмэришэн ангиин залуу халаан хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые халан абалсахын тула хотын Фрунзенскэ районой 300 һурган хүмүүжүүлэгшэд «Большевичка» гэжэ оёдолой нэгэдэлэй клубта суглараба.

Оёдолой энэ фирмын үйлэдбэридэ һурган хүмүүжүүлгын хэрэг үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Һурган хүмүүжүүлэгшэдэй совет эндэ эмхидхэгдээ. Хүмүүжүүлэгшэдэй саг үргэлжын семинар олон асуудал хамтаараа зүбшэн хэлсэдэг. Уран зохёолшодтой, юристнүүдтэй уулзалганууд эмхидхэгдэдэг байна.

Залуу хүдэлмэрилэгшэ Нина Иванова һурган хүмүүжүүлэгшэ, мастерай туһалагша М. В. Бестужева тухай семинар дээрэ хөөрэбэ. Тэрэнэй туһаламжаар Нина эсхэгшын мэргэжэл шудалаад, коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртөө. Мүнөө Н. Иванова цехэй комсомолой организациин секретаряар һунгагданхай. Һаяхан өөрөө һурган хүмүүжүүлэгшэ болоһон байна.

Карбюраторна, электрическэ часы бүтээдэг заводуудай, бусад предприятинуудай һурган хүмүүжүүлэгшэд дүй дүршэл туһайдаа хөөрэбэд.

БРАТСКЫН МЕТАЛЛ

БРАТСК. (ТАСС-ай корр. М. Совенко). Братскын алюминиин заводой электролизой шэнэ корпус түрүүшынгээ металл үгэбэ.

Эндэ тодхогдон табигдаһан электролизно ваннанууд урда тээнь баригдаһан цехүүдэйхиһээ ехэ илгаатай юм. Эдэ агрегадууд электрын элшэ хүсэ багаар гаргашалбашье, алюмини ехээр үгэдэг.

Ангар мүрэн дээрэхи үнтэтэ металлургиин мантан томо предприяти хүсэндөө орожо байна. Партида, совет арадта хандаһан КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалгада харюусан, «БратскГЭСстройн» барилгашад, хабсаргагшад, түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ Братскын алюминиин заводто электролизой үшөө хоёр корпус барижа, ашаглалгада оруулха уялга абаба. Тэрэнэй нэгыень болзорһоо һара хахадаар урид — Агуу ехэ Илалтын 30 жэлэй ой болотор дүүргэхэ юм.

АГИТАТОРНУУД МУЗЕЙДЭ ЕРЭБЭ

ШЭТЭ. (ТАСС-ай корр.). «1905—1907 онуудай үеэр Россида болоһон революциин 70 жэлэй ой тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолтой танилсаха семинар Шэтын паровоз-вагон заһабарилгын заводой музей соо болобо. Предприятиин агитаторнууд тэрээндэ хабаадаа. «Шуһата воскресениин» һүүлээр эсэргүүсэлтын буһалгаанай Шэтэдэ эхилһэн тухай музей соохи документнүүд хөөрэнэ. Түмэр замай гол мастерскойнуудай хүдэлмэришэд «Хаанта засаг үгы болог! Найман часай хүдэлмэриин үдэр мандаха болтогой!» гэһэн лозунгнуудые бариад, хотын үйлсэнүүдтэ гараһан байгаа.

Шэтын республика 1905 оной ноябриин 22-то бии болгогдоһон юм. Солдат ба хасаг депутадуудай Совет — гүрэнэй шэнэ засаг захирган байгуулагдаад, найман часай хүдэлмэриин үдэрые тогтоогоо бэлэй. «Забайкальский рабочий» гэжэ большевик газетын түрүүшын номер декабриин 7-до хэблэгдэн гараа һэн.

Хаанта засаг Шэтын республикые дарабашье, хүдэлмэришэдэй революционно зориг мохоожо шадаагүй. Хаанта засагта эсэргүү шиидхэхы шанга харюу сохилто үгэхын тула парти хүсэ шадалаа нюусаар эмхидхэжэ захалһан юм.

Забайкалиин хүдэлмэришэн ангиин революционно алдарта хэрэгүүд тухай агитаторнууд ПВРЗ-гэй хүдэлмэришэдтэ хөөрэхэнь.

ТҮРЭЛ ХИЗААР[...] ЗОХЁОЛНУУДАЙНЬ [...]

ВЛАДИВОСТОК. [...] ай корр. М. Рыбак[...] хёол бүтээлнүүдэйнь [...] лэй ойдо зорюу[...] уран зурааша В. И. [...] менкын зохёолнууда[...] тавкэ эндэ нээгдэбэ. [...]

В. И. Герасимен[...] Дурна зүгтэ түрэ[...] Тиимэһээ совет [...] һайн һайхан зан [...] эдэнэй ажал хэр[...] Алас-Дурна зүгэй [...] далые бүтээлнүүд [...] харуулдаг байна. То[...] рээр зураһан бүлэг [...] дынь, түрэл хот[...] рюулһан гравюра[...] илангаяа удха түгэд[...] Прикладной искусст[...] хёолнууд, дабтан [...] бүтээлнүүд, шэмэг[...] эскизүүд эндэ гол [...] эзэлнэ. Уран зураа[...] шахуу бүтээл энд[...] данхай.

ЭРДЭМ НАУКА БА ҮЙЛЭДБЭРИ

(Буряадай филиалай научна худэлмэрилэгшэдэй жэлэй хамтын суглаанһаа).

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай научна худэлмэрилэгшэдэй жэлэй суглаан һаяхан болобо. Буряадай филиалай президиумэй түрүүлэгшэ, профессор, ветеринарна эрдэмэй доктор **В. Р. Филиппов** оролтын үгэ хэлэжэ, хамтын суглаае нээгээ.

Сибириин отделениин Буряадай филиалай Президиумэй эрдэмтэ секретарь **М. Л. Алексеев** «Буряадай филиалай 1974 ондо хэһэн научно-эмхидхэлэй, научно-шэнжэлэлгын ажал ябуулгын дүнгүүд тухай» элидхэл хэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй туршада Буряадай филиалай эрдэмтэд хэдэн научно-практическа конференцинүүдые үнгэргэһэн байна. Тэдэ конференцинүүд дээрэ шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Жэшээлхэдэ, Сибириин байгаалиин баялигуудые, үйлэдбэриин хүсэнүүдые зохитойгоор хэрэглэхэ тухай асуудалаар үнгэргэгдэһэн научно-практическа конференциин дүнгүүд манай Сибириин буряадай ажахын хүгжэлтэдэ ниигэд аша туһатай байха гэжэ зүбшөөл хэгдэһэн байна. Тэрэшэлэн манай аха дүү хүршэ орон — МНР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зориулагдаһан конференци мүн лэ амжалтатайгаар үнгэрөө һэн.

Үнгэрэгшэ жэлэй туршада Буряадай филиалда хэдэн шэнэ таһагууд нээгдэһэн, таһагуудай доторхи тематическа бүлэгүүд байгуулагдаһан юм. Эрдэмтэд хэдэн томо темэнүүдээр шэнжэлэлгэ үргэлжэлүүлээ. Жэшээлхэдэ, геологическа институтда 12 темэ, байгаалиин шэнжэлдэг эрдэмэй институтда 23 темэ, ниитын эрдэмэй институтда 22 темэ, экономическа шэнжэлэлгэнүүдэй таһагта 5 темэ шэнжэлэгдэһэн байна.

Байгал далайн эрьеые уһанда нураха ябадалһаа хамгаалха, Буряадай АССР-эй зүүн хойто зүгэй районуудта үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ, Байгал-Амарай түмэр замай барилга зүбшэһэн районуудые хүгжөөхэ тухай гэхэ мэтэ шухала асуудалнууд шэнжэлэглэжэ дүүрэнхэй.

Гэхэтэй хамта, Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхоздо таряанай түргэнөөр эдеэшэхэ сорт, Зэдын аймагай Борьёогэй совхоздо нарин ноохотой хонидые олоор үсхэбэрилхэ тухай шэнжэлгэнүүд хэгдэһэн байна.

Үнгэрһэн жэлдэ бэлэн болгогдоһон 17 темэнүүдэй 8-ниинь СССР-эй Наукануудай академиин зүгһөө һайшаагдаа.

«Буряадай АССР-эй түүхэ», «Буряад хэлэнэй хүгжэлтын түүхэ», «Коммунис ухаан бодолой хүгжэн бүридэлгэ», «Гэсэр» гэжэ буряад арадай эпос тухай» гэхэ мэтэшэлэн томо бүтээлнүүд байгша ондо хэблэлһээ гарахаар хүлеэгдэнэ. Юрэнхыдөө, 1975 ондо филиалай эрдэмтэд 64 темэ шэнжэлжэ үргэлжэлхэ, тэдэнэй 30-ниинь энэ жэлдэ дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Хамтын суглаан дээрэ филиалай коллективэй 1974 оной социалис уялгануудые дүүргэлтын дүнгүүд соносхогдобо. 1973 ондо байгуулагдаһан аад, шэнжэлгын ехэ ажал хүдэлмэри ябуулһан геологическа *институт* (*директорынь* геолого-минералогическа эрдэмэй доктор Ф. П. Кренделев) нэгэдэхи һуури эзэлжэ, Буряадай филиалай парткомой ба профсоюзай месткомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ. Тус коллективэй 18 эрдэмтэд филиалай Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдээ, 15 хүн «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөө, 52 хүн Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

Удаань «Буряадай АССР-эй симментальска үүлтэрэй ашаг үрэ ехэтэй үнеэдэй биохими» гэһэн темээр ветеринарна эрдэмэй кандидат **Э. Т. Матуева** элидхэл хэбэ. «Байгал» гэжэ һуралсалай ажахыда үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 4.000—4.500 килограмм һүн һаагдана. Энэ ажахын үнеэдэй һүн шэмэ ехэтэй болгохо зорилготойгоор шэнжэлэлгэнүүд хэгдэжэ байнхай.

Геолого-минералогическа эрдэмэй доктор **Ф. К. Кренделев** гамма-спектрометриин аргаар газар дорохи руданууды элирхэйлэн олохо тухай хөөрэжэ үгэбэ. Имэ онол аргань суглаанда хабаадагшадые ихэлээд һонирхуулба.

Ниитын эрдэмэй институтай эрдэмтэн, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат **В. Ц. Найдаков** «Буряад литературадахи социалис реализмын шэнэ шэнжэ ба гурим заншал» гэһэн темые элидхэл соогоо дүүрэнээр харуулба.

Буряадай филиалай научна худэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан дээрэ 1975 оной социалис уялганууд баталагдан абтаа.

КПСС-эй обкомой секретарь **А. А. Бадиев** суглаанда хабаадалсажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

С. ОЧИРОВ.

Ехэ баледэй һургуули

Москвада үбэл бури үнгэргэгдэдэг «Ородой үбэл» гэһэн хүгжэмтэ фестивальда Ленинградай А. Я. Вагановай нэрэмжэтэ хореографиин академическа училищиин һурагшад хабаадалсаһан байна. Концертдэ нэгэдэхи болон училищи дүүргэжэ байһан классай һурагшад бэлиг шадабаряа харуулаа. Тэдэнэр бултадаа искусствын энэ һайндэрэй шанда хүртэһэн байна.

Ленинградай училищи Советскэ Союзай баледэй бухы театрта артистнуудые бэлдэжэ үгэдэг гээшэ. Мүнөө орон дотор хореографиин аяар 19 училищи хүдэлнэ. Гэбэшье Союзна бусад республиканууднаа олон үхибүүд Ленинград һурахаяа ерэдэг. «Хатарай академидэ» хари оронойшье үхибүүд һурадаг юм.

Хатар заагдахаһаа гадна, училищида юрэнхы эрдэм мэдэрэлэй предмедүүдээр хэшээлнүүд үнгэргэгдэнэ. Уран зурагай искусство, хүгжэм, актёрой мэргэжэл, театрай түүхэ гэхэ мэтэ хэшээлнүүд һурагшадта ехэ аша туһатай байдаг.

Һара бури эндэ концертнүүд болодог. Тэндэ элдэб классуудта бэлдэгдэһэн хатар, классическа баледүүдһээ хэһэгүүд харуулагдадаг байна.

Һургуулиин зүжэгүүд эдир һурагшадые наада табижа һургана. Ленинградай С. М. Кировэй нэрэмжэтэ оперо болон баледэй театрай зүжэгүүд тэдэнэй хабаадалгагүйгөөр үсөө үнгэрдэг.

Хоёр зуу гаран жэлэй турша соо училищиие зургаа мянга гаран артист дүүргэжэ гараа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ленинградай А. Я. Вагановай нэрэмжэтэ хореографиин академическа училищиин һурагшадай гүйсэдхэһэн «Шопениана» гэһэн сюитэһээ хэһэг.

АПН-ай фото.

«Буряад үнэндэ» гаргаһанай хойно

Бэшэһэнэй һүүлээр

«ЧЕРНИН АРАБЖААГАЙ МУХАРДАЛГА»

Иимэ гаршагтай фельетон манай газетэдэ нёдондо жэл толилогдоһон байгаа. Хурамхаанай аймагай Угнаасай нютагта ажаһуудаг Очиров Черни Намжилович гэгшэ буддын шажанай ямаршье эрдэмгүй лама, Хурамхаанай ба Баргажанай аймагуудай һүзэгтэй зарим хүнүүдые мэхэлжэ, худал хуурмагаар үзэл үзэжэ, мүнгэ ба эд зөөриень үбэршэлнэ гээд тэрэ фельетон соо шүүмжэлэгдэһэн юм.

Тус фельетон тушаа Буряадай АССР-эй Верховно сүүдэй шүүгэ Ш. А. Китасов манай редакцида һаяхан иигэжэ мэдээсэбэ:

«1972—1974 онуудай турша Очиров Ч .Н. Хурамхаанай, Баргажанай аймагуудай олон нютагуудаар ябажа, тэндэхи һүзэгтэй зарим хүнүүдые мэхэлһэн байгаа. Тиигэжэ хэдэн зуугаад түхэриг мүнгэ, мяхан хурьга, эдеэ хоолой зүйлнүүдые абаа гэжэ мүрдэлгын хэрэгээр элирүүлэгдээ. Иимэ худал, хуурмаг ябадал гаргажа, хүн зониие мэхэлһэнэйнгээ түлөө Очиров Баргажанай аймагай арадай сүүдэй урда зогсожо, РСФСР-эй Уголовно кодексын 147-дохи статьягай II-дохи хэсэгэй ёһоор зэмээ амасаа».

Сүүдэй һүүлээр Очиров Ч. Н. Буряадай АССР-эй Верховно сүүдтэ зэмээ хүнгэлүүлхэ зорилготойгоор мэдүүлгэ бариһан байгаа. Верховно сүүд тэрэниинь хаража үзөөд, аймагай арадай сүүдэй шиидхэбэриие зүб гэжэ тоолоһон байна.

БАМ—75

МАГИСТРАЛЬНЫЙ посёлогто һаяхан баригдаһан болбосон түхэлтэй столово соо түрэ хурим болобо. Залуушуул шэнэ дуунуудые дуулажа, танца хатар наадажа, хүхюу зугаатайнууд байгаа. Һаяхан бодхоогдоһон гэр соохи нэгэ комнатын түлхюур залуу бүлэдэ баяр ёһололой оршон байдалда барюулагдаа.

— Гэр бүлэ болоһон залуушуулые харахадаа, зүрхэ сэдьхэлынь баясажа байгаа һэн: совет шэнэ бүлэ мүндэлөө ха юм. Тиигэхэдээ энэ булынхид БАМ-тай хуби заяагаа холбоо, эндэ зол жаргалаа олоо гэжэ ойлгоо һэм, — гээд Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин баруун участогһаа һаяхан бусажа ерэһэн СССР-эй транспортна барилгын министрэй орлогшо, Главбамстройн начальник К. В. Мохортов хөөрэнэ. — Энэ хадаа БАМ-дахи түрүүшын түрэ хуримуудай нэгэн болоно. Тиимэ түрэнүүд эндэ үшөө олон болохо. Юуб гэхэдэ, БАМ-ай барилга һая эхилбэ ха юм.

Энэ жэлэй түрүүшын хахадай туршада Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин барилгада 29 мянган залуу хүбүүд, басагад комсомолой путёвкоор ерэхэ юм. Тэрээнһээ гадна түмэр харгы бариха дүршэл ехэтэй барилгашад, тоннель болон хүүргэнүүдые баридаг мэргэжэлтэд ерэхэ болоно. Түрүүшын һайн дуранай комсомолшууд — барилгашадһаа гадна, олон ондоо мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд БАМ-да ерэхэ юм. Мүнөө үеын энэ ехэ барилга дээрэ һургуулинууд, хүүгэдэй саадууд (Тындинский поселогто «Тынденок» гэжэ саад хүдэлжэ байна) бодхоогдожо, хэлхеэ холбооной отделенинүүд, нөөсэлгын кассанууд, бани болон столовонууд, хилээмэнэй табан пекарни, хэдэн олон магазин хүдэлжэ эхилээ. Овощехранилищинууд, олон склад баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. 120 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра баригдаа. Эндэ хүдэлдэг хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжые һайнаар хангаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Хэрэглэмжэ хангалгын албанай ажал хүдэлмэриһөө, магистралиин барилгашадай ажалай бүтээсэ гол түлэб дулдыдаха байна бшуу.

Үнгэрэгшэ жэл хадаа магистралиин замые шэнжэлгын үе байгаа гээд тэмдэглэмээр. Майн эхеэр ВЛКСМ-эй XVII съездын нэрэмжэтэ комсомолой Бүхэсоюзна габшагай отрядай барилгашад БАМ-да ерээ һэн. Тэдэнэр энэ магистралиин хэдэн участогуудта ерэжэ, гэр байрануудые, автомобильна саг зуурын харгынуудые барижа эхилһэн, түмэр замай гараха линиин модо отолжо, сэбэрлэжэ эхилһэн байгаа. Звездный, Магистральный посёлогууд бодхоогдоо, тэндэ мүнөө хэдэн мянгаад хүн ажаһууна. Нёдондо жэл Лена, Амар мүрэнүүд дээрэ хүүргэнүүдэй барилга эхилээ. Бам-Тында участогай 180 километр утатай түмэр харгын барилга үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдана. Энэ харгы урданай Транссибириин магистралиие БАМ-тай холбохо юм.

Геологууд болон шэнжэлэгшэдэй отрядууд мүнөөшье БАМ-ай замаар ябаһаар, энэ харгын зарим участогуудай, инженерно түхеэрэлгэнүүдэй ерээдүйн посёлогуудай проектнүүд ватман дээрэ мүнөө мүндэлжэ байна. Шухала удхатай олон асуудал шиидхэгдэжэ байһаар. Энэ жэлдэ — юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ Усть-Кудһаа Звездный хүрэтэрхи 64 километрэй түмэр харгыгаар түрүүшын поезд ябажа эхилхэ юм. Тиигэжэ БАМ-ай түрүүшын участок ашаглалгада орохо болоно. Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгада харюу болгон, барилгашадай баталан абаһан социалис уялганууд соо тиигэжэ хараалагданхай. Майн 9-дэ — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай илаһаар 30 жэлэй ойн һайндэртэ Бам станциһаа Тында хүрэтэр түрүүшын поезд ошохоор түсэблэгдэнхэй. Тиигэхэдэ БАМ-ай түбэй участогай барилгашадта элдэб янзын ашаан бүри ехээр зөөгдэдэг болохо байна. Мүнөө дээрээ барилгын материал, түхеэрэлгэнүүд, эдеэ хоолой зүйл гол түлэб машинаар абаашагдана ха юм.

— Энэ жэл үшөө ямар зорилго табигданаб гэхэдэ, трассые шэнжэлгэ үргэлжэлүүлэгдэхэ болоно, — гээд К. В. Мохортов хэлэбэ. — Тындэһээ баруулжаа, Кувынта голой эрьедэ «Московский комсомолец» гэжэ отрядай барилгашад һаяхан бууба. Тэдэнэр ерээдүйн түмэр замай Тында хүрэтэрхи 50 километрэй модо отолжо сэбэрлэхэ, магистраль дээрэ инженерно хэдэн түхеэрэлгэнүүдые бодхоохо юм. Барилгашад Тындэһээ хойшоо — Якадай автономито республикын урда зүгтэхи шулуун нүүрһэнэй баян хэбтэшэ тээшэ ябажа захалаа. Тиихэдэ ондоо участогуудта шэнэ барилгашад ерээ.

1975 ондо бүтээгдэхэ ажалай хэмжээе харуулхын тула хэдэн тоо дурдаха хэрэгтэй болоно. Барилгашад 30 миллион кубометр газар малтаха, 253 километртэ түмэр харгы, 1500 километр автомобильна саг зуурын харгы бариха, магистралиин 700 километрэй модо отолжо, сэбэрлэхэ, инженерно 300-гаад түхеэрэлгэ бодхоохо юм. Гадна 400-гаад мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра баригдажа, ашаглалгада оруулагдаха байна.

1974 оноһхитой жэшэжэ харахада, БАМ дээрэхи ажалай хэмжээн энэ жэлдэ таба дахин ехэ болохо. Саашадаа барилгахабсаралгын хүдэлмэри эндэ жэл бүри хоёр дахин ехэ боложо байхаар хараалагдана. Энээн дээрэһээ харахада, Байгал-Амарай түмэр харгын барилга манай үеын гайхамшаг барилга болоно бшуу.

— Энэ магистралиин баруун участогһаа һаяхан ерээб, — гэжэ хөөрэлдөөнэйнгөө түгэсхэлдэ К. В. Мохортов мэдүүлбэ. — Тэндэ 40—50 градус хүйтэн байгаашье һаань, хүдэлмэри ябажал байна. Элдэб янзын техникэ, түхеэрэлгэ ашаһан эшелонууд үдэр бүри Усть-Кутта ерэжэл байна. Посёлогуудай хоорондохи автохаргыда машинанууд улам олоор ябадаг болоо, БАМ-ай түүхын шэнэ хуудаһан нээгдэбэ. Тэрэнэй түрүүшын участогта поезднүүдэй ябажа эхилһэн ушар табан жэлэй түсэбэй дүүргэлгэдэ барилгашадай оруулһан горитойхон хубита болохо байна.

А. СТРОГАНОВ,
ТАСС-ай тусхай корр.

ТАДЖИГАЙ ССР. Кулябска областиин Восейска районой колхоз, совхозуудай хониной фермануд Алимтай гэжэ холын бэлшээридэ үбэлжэдэг. Хонишодто районой соёлой байшангай агитбригада ходо айлшадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: самодеятельностиин артистнууд наада үзүүлжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Л. ТОЛСТОЙ

ХЭР ЕХЭ ГАЗАР ХҮНДЭ ХЭРЭГТЭЙБ

(Үргэлжэлэл. Эхининь февралиин 5-най номерто).

Пахом дууһыень мэдэһэн бэеэрээ, намар гэртээ бусажа ерээд, бухы юумэеэ худалдажа захалба. Бариншатайгаар газараа худалдаба, гэр байраяа худалдаба, бухы малаа худалдаба, тиигэжэ бүлгэмһөө гараад, хабар боломсоор гэр бүлэтэйгөө шэнэ газарта зөөжэ ошобо.

IV

Пахом гэр бүлэнэрөөрөө шэнэ газарта ерээд, ехэ тосхоной бүлгэмдэ оробо. Үбгэдүүдые суглуулжа хүндэлбэ, бухы саарһануудаа зүб болгобо. Пахомой 5 хүнһөө бүридэһэн бүлэдэнь, бэлшээриһээ гадна, элдэб полинуудта 50 десятина газар таһалжа үгэбэ. Пахом байра байдал түхеэржэ, малтай болобо. Түрүүшынхидээ орходоо хүн бүхэнэйнь газар гурба дахин ехэ байба. Таряалангайнь газар баян ургаса үгэнэ. Урдынхидаа орходоо ажабайдалынь арба дахин үлүү һайн болонхой. Таряалангайшье газар, үбһэ тэжээлшье дуран соонь. Мал хэдыешье барихада хамаагүй.

Түрүүшээр барилга хэжэ, түхеэржэ байхадань, Пахомдо һайн шэнги байһан аад, түбхинөөд байхадань — энэ газар дээрэньшье муу хэбэртэй. Дүүшэдээ абаһан газар дээрээ Пахом түрүүшын жэлдэ шэниисэ тариба — һайн ургаса гараа. Шэниисэ ехээр тариха гэхэдэнь, дүүшэдээ абадаг газарынь бага байба. Ондоо газартань шэниисэ тарихын аргагүй. Тэндэ шэниисэ боро газарта таридаг зантай. Нэгэ-хоёр жэлдэ таряад, дахин ногоонной ургатар элдүүрилэнгүй орхижорхидог. Иимэ газар абаха дуратайшуул олон, зүгөөр газарынь хүртэнэгүй ха юм. Энээн дээрэһээ баһа арсалдаанууд болодог; баяшуулынь өөһэдөө тариха хүсэлэнтэй, харин үгытэйшүүлынь наймаашадта татабариин орондо үгэнэ. Пахом тарилга ехээр хэхэеэ һанана. Хойто жэлынь наймаашанда ошоод, нэгэ жэлээр газар худалдажа абаба. Ехээр таряад, һайн ургаса хуряаба; зүгөөр тосхонһоонь холо: 15 тухай модоной газарта зөөхэ хэрэгтэй. Харахадань тэндэхи наймааша-таряашад хотон хотоноороо һуудаг, тиигээд баяжадаг янзатай. «Үгы, юрэдөө, газар мүнхэдэнь худалдажа абаад, амяараа байра байдал түхеэрбэл, ондоо байха һэн хаш даа, — гэжэ Пахом бодобо,— бухы юумэн өөрымни байха һэн». Тиигээд газар хайшан гээд мүнхэдэнь худалдажа абаха юм гээшэб гэжэ Пахом бодомжолбо.

Тигэ тиигэһээр Пахом гурбан жэлдэ ажаһууба. Газар абана, шэниисэ тарина. Һайн жэлнүүд болоно, шэниисэнь һайнаар ургана, үлүү мүнгэтэйшье болобо. Иигээд ажаһууха юм аад, зүгөөр жэл бүхэндэ хүнүүдһээ газар худалдажа абахань, газарай түлөө унжагайралдахань Пахомдо уйдхартай болошоо. Хаана һайн газар байнаб, тэндэ таряашад удангүй гүйлдэжэ ерээд, хубаагаад абашаха; худалдан абажа үрдэгүй һаа, хооһон һалахаш, тарилга хэхэ аргагүй үлэхэш. Гурбадахи жэлдээ наймаашантай хамта хахадаар бэлшээриин газар таряашадһаа худалдажа абаһан бэеэрээ, хахалаад байтарнь, таряашад сүүдтэ үгөөд, тэрэ хүдэлмэринь миин һалашаба. «Хэобээ өөрөө газартай байгаа һаа, хэндэшье мүргэхэгүй бэлэйб, муушье юумэн болохогүй һэн даа», — гэжэ бодоно.

Хаанаһаа газар мүнхэдэнь худалдажа абаха юм ааб гэжэ Пахом мэдэхэеэ оролдоно. Тиигэжэ ябаһаар таряашантай уулзашаба. Тэрэнь хүнһөө 500 десятина худалдажа абаһан аад, үгырөөд, үнэгүйгөөр худалдаха баатай болоод байба. Тэрээнтэй Пахом наймаасалдажа захалба. Наймаасалдажа, наймаасалдажа, 1500 түхэригөөр тааралдаба. Хахад мүнгыень хүлеэхээр хэлсэбэ. Үгэеэ ойлголсоод шахуу байтарнь, Пахомойдо ябуул наймаашан эдеэлхээ орожо ерэбэ. Сай уугаад, хөөрэлдэбэ. Холын башкир нютагһаа ябаһан тухайгаа наймаашан хөөрэбэ. Тэндэ башкирнуудһаа 5 мянгаад десятина газар худалдажа абааб гэжэ хэлэбэ. Бүхыдөө 1000 түхэригэй болоо юм ха. Пахом асуужа оробо даа. Наймаашан хөөрэжэ үгөбэ. «Имагтал үбгэдтэ бэлэг барияб, — гэбэ — 100-аад түхэригтэ халаадуудые, хибэсүүдые бэлэглээб, хирпиисэ сай, баһа удаг хүнүүдтэнь архи уулгааб. Десятина бүхэнэйнь 20 мүнгөөр абааб». Худалдажа абаһан саарһаяа харуулна. «Газарынь мүрэнэй эрьеэр, бухы талань ногоотой», — гэжэ хэлэбэ. Хайшаа юм, ямар юм гэжэ байжа Пахом асуужа оробо. Тэндэ газарынь ехэ, жэл соошье ябажа захадань гарахагүйш: дууһан башкирай газар. Хонид шэнги бодолгүй зон даа. Миинтээр шахуу абажа болохоор байха». «Зай ихэдээ, би 1000 түхэригөөр юу абаха болонобиб, — гэжэ Пахом бодоно. 500 десятина газар худалдажа абахаб, үшөө уридаар абахаб. Эндэ 1000 түхэригөөр юу абаха хүнбиб!»

V

Хайшан гэжэ ошохоёо Пахом асуужа абаад, наймаашаниие үдэшэмсөөрөө, ябахаяа түхеэрбэ. Гэрээ һамгандаа орхёод, өөрөө хүлһэншэнтэйгөө түхеэрээд, мордобо. Городто ерээд, хирпиисэ сай, архи, бэлэгүүдые, наймаашанай хэлээшээр, — дууһыень худалдажа абаба. Ябаба, ябаба, 500-гаад модо ябаба. Долоодохи хоногтоо башкирай нүүдэл газарта ерэбэ. Наймаашанай хэлэһэнэй ёһоор, дууһан эгээл тиимэ байбал даа. Бултадаа тала газарта, мүрэнэй эрьеэр, эшэгы гэрнүүд соо пуудаг байба. Өөһэдөө газар хахалдаггүй, хилээмэ эдидэггүй зон. Талаарнь мал, пүрэг адуун бэлшэжэ ябана. Гэрнүүдэйнь ара талада унагад уяатай байна. Үдэртөө хоёр дахин эхэнүүдыень асаржа хүхүүлнэ; гүүдэй һү һаагаад, сэгээ хэнэ. Һамгад сэгээ бүлөөд, сыр хэнэ, харин эрэшүүлынь сэгээ ба сай уухаял мэдэнэ, хониной мяха эдеэд, жэмбүүр үлеэжэ гарана. Бултадаа маряатайнууд, хүхюутэйнүүд, бүхэли зундаа һайндэрлэнэ. Тон харанхы зон, ородоор мэдэнэгүй, зүгөөр энэрхы сэдьхэлтэй.

Пахомые харамсаараа, башкирнууд гэрһээ гүйлдэжэ гараад, айлшаниие тойрошобо. Оршуулагша олдобо. Газар тухай мэдэхэеэ ерээб гэжэ Пахом тэрээндэ хэлэбэ. Башкирнууд баярлаад, Пахомые хүтэлһэн бэеэрээ һайн гэртэ оруулаад, хибэс дээрэ һуулгаба, хөөбэреэр хэһэн пудуушкануудые дэбдижэ үгэбэ, тойрожо һуугаад, сайгаар, сэгээгээр хүндэлжэ гараба. Хони алаад, хониной мяха садатарнь эдюулбэ. Пахом тэргэ дээрэһээ бэлэгүүдээ асараад, башкирнуудта бэлэглэжэ гараба. Пахом бэлэгүүдээ башкирнуудта баряад, сайгаа хубаажа үгэбэ. Башкирнууд баярлашаба. Өөһэд хоорондоо хөөрэлдэжэ, хөөрэлдэжэ, оршуулагшадаа хэлэжэ үгэ гэбэ.

— Бидэнэр шамда дурлаабди гэжэ хэлыш гэнэ, — гэжэ оршуулагша дамжуулба, — айлшанайнгаа сэдьхэлые ханааха, бэлэгүүдэйнь түлөө харюу бариха — нимэ заншалтай зомди. Ши манда бэлэгүүдые барияш; сэхыень хэлэ — шамда харюу бэлэг барихын тулада, манай ямар юумэндэ дуратайбши?

— Юунһээшье үлүүгээр танай газартатнай дурлааб, — гэжэ Пахом хэлэбэ. Манайда газар хомор юм, газарнайшье дууһан хахалагдашаһан, харин танайда газар ехэшье, һайншье байна. Би иимэ газар хараашьегүйб.

Оршуулагша дамжуулжа үгэбэ. Башкирнууд хөөрэлдэжэ гараба. Тэдэнэй юуншье гэжэ хөөрэлдэһэнииень Пахом ойлгоногүй. Зүгөөр харахадань, хүхюутэй, хашхаралдана, энеэлдэнэ. Удаань абяагүй болоод, Пахом тээшэ харанад, тиигээд оршуулагша иигэжэ хэлэбэ:

«Һайн хүн байһан хадашни, шамда хэды шэнээн газар хэрэгтэйб, тэрэниие үгэхэдөө баярлахабди гэжэ хэлыш гэлдэнэ, — гээд оршуулагша дамжуулба.— Харин гараараа заагаад үгэ—тэрэ шинии газар болохо».

Тэдэнэр үшөө хөөрэлдэһэн бэеэрээ, яахадаашьеб арсалдажа захалба. Юун тухай арсалданаб гэжэ Пахом асууба. Оршуулагша иигэжэ хэлэбэ:

— Газар тухай старшинаһаа һураха хэрэгтэй, тэрээнгүйгөөр болохогүй гэжэ зариманиинь хэлэнэ. Харин тэрээнгүйгөөр болохо гээд нүгөөдүүлынь арсалдана.

VI

Башкирнуудай арсалдаһаар байтарнь үнэгэн малгайтай хүн гэнтэ ерэжэ ябаба. Бултадаа абяагүй болоод, бодошобод. «Энэ хадаа старшина өөрөө гээшэ», — гэжэ оршуулагша хэлэбэ. Пахом мэтэр эрхим халат гаргаад, үшөө 5 һүнтэ сайтайгаар старшинада бэлэг бариба. Старшина бэлэгыень абаад, хойморто һууба. Мэтэр башкирнууд тэрээндэ юушьеб даа хөөрэжэ гарабад. Старшина шагнажа, шагнажа, абяагүй бологты гэжэ толгойгоороо дохёод, Пахомдо ородоор иигэжэ хэлэбэ:

— Яаха һэм даа, болохо — гэбэ. — Дуратай газараа аба. Газар ехэ. «Хэды шэнээн газар хэрэгтэйб лэ гэһэн бэеэрээ хайшан гээд абаха хүнбиб, — гэжэ Пахом бодобо. — Яажашье һаань намда тушаажа үгэхэ байна. Шинии газар гэжэ хэлэһэн аад, хожомынь буляажа болохо бшуу»

— Һайн үгэ хэлэһэндэтнай таанарта баяр хүргэнэб. — гэбэ.— Танайда газар ехэ ха юм даа; зүгөөр намда заахан газар хэрэгтэй. Алиниинь минии газар бэ гэжэ мэдээл һаа. Хайшаншьеб гэжэ хэмжээд, намда тушаажа үгэхэ хэрэгтэй байна. Бурханай зарлигаар үхэжэшье, амидышье байжа болохобди. Таанар, һайн хүнүүд, үгэбэ гээшэт, харин үхибүүдтнай буляажа болохо ха юм.

— Ши зүб хэлэнэш, тушаажа үгэхэдэ болоно, — гэжэ старшина хэлэбэ.

Пахом хэлэжэ захалба:

— Танайда наймаашан хүн ерээ гэжэ дуулаа һэм. Таанар тэрээндэ баһа газар бэлэглээт, саарһа үгэһэн байнат, намдашье баһа тиигэж һаатнай...

Старшина дууһыень ойлгобо.

— Тиигэжэ болохо даа. —гэбэ.— Манайда бэшээшэшье бии, городшье ошохобди, тамгануудыешье дарахабди.

— Теэд ямар сэнтэй байха юм? — гэжэ Пахом асууба.

— Манайда нэгэл сэн тогтоогдонхой; үдэрэй 1000 түхэриг.

Пахом ойлгобогүй.

— Үдэр гэжэ ямар хэмжүүр гээшэб? Тэрэ хэмжүүр соо хэды десятина байдаг юм?

— Бидэ тэрэниие тооложо шададаггүйбди, — гэбэ. — Бидэ үдэрөөр худалдадагбди; үдэр соо хэды шэнээн газар тойроноош, тэрэ дууһан шинии, үдэрэй сэнгынь 1000 түхэриг.

Пахом гайхашаба.

Ихэдээ үдэр соо тойроходошни, ехэ газар болохол, — гэбэ.

Старшина энеэжэрхибэ.

— Дууһан шинии! — гэбэ. — Зүгөөр нэгэл хэлсээтэй байхабди: тойрожо захалһан газартаа үдэр соо һөөргөө ерээгүй һаашни, мүнгэншни хосорхо.

— Теэд минии ябаһан газар хайшан гээд тэмдэглэгдэхэб? — гэжэ Пахом асууба.

— Дуратай газарһаа ши ябаад эхилхэш, бидэ тэндэ шини байхабди, бидэнэй байһаар байтар ши ябахаш, тиигээд тойроод ерэхэш; ши хирмуур абаад ябахаш, боломоор газартань тэмдэглээрэй, углуунуудтань нүхэнүүдые малтаарай, дэгнүүлнүүдые табяарай, һүүлээрнь нүхэнһөө нүхэн хүрэтэрнь анзаһаар хахалхабди. Хэды шэнээн талмай тойроод ерэнэш, тэрэнээ абахаш, зүгөөр захалһан газартаа наранай орохоһоо урид ерэхэш. Хэды шэнээн талмай тойроод ерэнэш, тэрэшни дууһан шинии.

Пахом баярлашаба. Эртэ гараха гэжэ шиидэбэд. Хөөрэлдэжэ дүүргээд, сэгээ уубад, хониной мяха эдибэд, үшөө сай садатараа уубад; һүнишье боложо захалба. Пахомые унтахыень олбог дээрэ хэбтүүлээд, башкирнууд гэр гэртээ тараба. Үглөөгүүр үүрэй сайхын үеэр суглараад, болзолдоһон газартаа наранай гарахын урда тээ ошохо гэлсэбэ.

VII

Пахом олбог дээрэ хэбтэбэ, зүгөөр нойрынь хүрэжэ үгэнэгүй, газар тухайл бодолгото болоно. «Ехэхэн лэ газар тойрожо абахаб, — гэжэ бодоно. Үдэр соо 50 модо тойрохо бэзэб. Мүнөө үедэ үдэршни жэл тухай болохо бшуу. 50 модон соо хэды шэнээн газар бололтойб. Муу газарыень худалдажархихаб, үгышье һаа таряашадта барюулжархихаб, һайнииень шэлэжэ абаад, өөрөө эдлэхэб. Хоёр анзаһаар хахалха сарнуудтай болохоб, хоёр хүлһэншэниие абахаб, табяад десятиниинь хахалхаб, бэшэн дээрэнь малаа бэлшээжэ таргалуулхаб».

Пахом бүхэли һүниндөө унтангүй хонобо. Зүгөөр үүр сайхын урда тээхэнэ дуурд гээд абаба. Һажамсаараа зүүдэлбэ. Тэрэл гэр соогоо хэбтэжэ хэбтэхэдэнь, газаа хэнэйшьеб энеэхэнь дуулдахадал гэбэ. Хэн энеэжэ байна гээшэб гэжэ хараха дураниинь хүрөөд, гэрһээ газаашаа гаран гэһээнь — үнөөхи башкир старшина гэрэйнь урда тээ һуугаад, хоёр гараараа гүзээгээ адхаад, юундэшьеб эльгэ хатан энеэжэ байба. Пахом хажуудань ошоод, «юундэ итэрээ энеэбэш?» — гэжэ асууба. Тиигээд харан гэһээнь, башкир старшина бэшэ, харин тээмэндэ газар тухай хөөрөөшэ наймааша хүниинь болоно хэбэртэй. «Ши үнинэй эндэ гүш?» — гэжэ наймаашанһаа асуумсаарнь, харин тэрэнь наймаашаншье бэшэ, үни хада дороһоо ябахадаа ороһон үнөөхи таряашаниинь хэбэртэй болошобо. Тиигээд Пахомой харан гэһээнь, тэрэнь таряашаншье бэшэ, харин эбэрнүүдтэй, туруунуудтай, шүдхэр һуугаад, шангаар энеэжэ байба, тэрэнэй урда тээнь хүл нюсэгэн аад, самсатай, үмдэтэй хүн хэбтэбэ. Ихэдээ иимэ ямар хүн гээшэб? — гээд Пахом ажаглангяар хараад абаба хэбэртэй. Харан гэһээнь, тэрэнь үхэһэн хүн, өөрөө Пахом болошобо. Пахом ухаа алдаад, һэришэбэ. Һэримсээрээ — «Зүүдэндэ юун үзэгдэдэггүй юм гээшэб даа», — гэжэ бодобо. Эрьелдээд хараашалба; нээлгээтэй үүдэн тээшэ харан гэһээнь — гэрэлтэй болоод, үүр сайжа байба. «Зонине һэреэхэ байна, ябахаар болоо», — гэжэ бодоно. Пахом бодоод, тэргэ дээрэ унтажа хэбтэһэн хүлһэншэнөө һэрюулээд, мориёо хүллэхэ гэбэ, тиигээд башкирнуудые һэрюулхэеэ ошобо.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

Спорт

ТОБШОХОНООР...

★ РОССИН ФЕДЕРАЦИИН арадуудай зунай VI спартакиадын тоосоогоор дүрэ буляалдаата барилдаагаар Алас-Дурна зүгэй зонын түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн мүнөө үдэшэ Улаан-Үдэ хотын «Труд» ДСО-гой областной Соведэй Спортын ордон соо нээгдэхэнь. Энэ мүрысөөн Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдана.

Хабаровска ба Примориин хизаарнуудай, Магаданай, Камчатскын, Сахалинай, Амарай ба Шэтын областьнуудай, Яхадай болон Буряадай АССР-нүүдэй барилдаашад энэ ехэ нааданда хабаадаха юм.

Спортын мастерта кандидат Б. Дашанамжилов, спортын мастер Аюр Цырендоржиев (хоюулаа багшанарай институдһаа), спортын мастерта кандидат Гармажап Цыренов (БСХИ). Улаан-Үдын хүүгэдэй спортын һургуулиин тренер спортын мастерта кандидат Зан Арименов, Буряадай багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын кафедрын багша, спортын мастер Валерий Иванов, спортын мастерта кандидат Кирилл Балдаев, спортын мастер Олег Алексеев (хоюулаа багшанарай институдһаа), спортын мастер Геннадий Махутов (БСХИ), мастерта кандидат Анатолий Амшеев («Труд»), спортын мастер Илья Гармаев (БСХИ) гэгшэд республикынгаа нэрэ хүндые хамгаалха байна.

— Бүхэсоюзна категориин судья А. Ш. Шайхутдинов (Казань) мүрысөөнэй ахамад судья байха. Яхадай, Хабаровскын болон Шэтын команданууд дүршэл шадабари ехэтэй байхаар хүлеэгдэнэ, — гэжэ манай командын тренер Н. В. Баймеев хөөрэнэ.

★ ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭЭР эдиршүүлэй дунда «Спартак» ДСО-гой РСФСР-эй түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн эдэ үдэрнүүдтэ Тула хотодо үнгэргэгдэжэ байна. Манай республикын эрхим бэрхэ эдир хүнгэн атледүүд энээндэ хабаадалсажа байнхай.

Улаан-Үдын 35-дахи һургуулиин 10-дахи классай һурагша Наташа Куйдина 300 ба 600 метрэй зайда урилдаха юм. Тус һургуулиин наймадахи классай һурагша Надя Лясоцкая 1.000 болон 1.500 метртэ үнгэргэгдэхэ урилдаануудта хабаадажа, республикынгаа нэрэ хүндые хамгаалха. Үнгэрһэн жэлдэ Надя дундуур зайда ехэ шүүл сооһоо республикынгаа чемпионкын нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн.

Октябрьска районой 20 дохи һургуулиин юһэдэхи классай һурагша Валера Ястребов эдиршүүлэй дунда республикынгаа чемпион болонхой. Энэ мүрысөөндэ тэрэ 60, мүн 100 метрэй зайнуудта урилдаха байна.

★ «ЭЛҮҮР ЭНХЫН спартакиада» Буряадай хүдөө ажахын институдта үнгэргэгдэдэг заншалтай юм. Институдта профессорско-багшанарай бүридэлһөө, хүдэлмэрилэгшэдһөө суглуулагдаһан зургаан команда 1975 оной спартакиадада хабаадана. Спортын 7 зүйл энээндэ ороно: шатар, даам, стол дээрэ наададаг теннис, волейбол, мэргэлэн буудалга, сана, баскетбол.

Мүнөө үнгэргэгдөөд байһан дүрбэн зүйлөөр институдай АХЧ-гай ба сэрэгэй кафедрын суглуулагдамал команда түрүү һуурида гаранхай. Экономикын ба механизацилгын факультедүүд удаадахи һууринуудые эзэлнэ.

Механизацилгын факультедэй команда шатараар, даамаар илажа гараһан байха юм.

★ ЗҮГ ШЭГЫЕ зүбөөр олохо талаар спортын мүрысөөн Шэтэ хото шадар боложо үнгэрбэ. Шэтын областиин 7, Буряадай АССР-эй болон Эрхүүгэй областиин 1—1 команда энэ нааданда хабаадажа, дүршэл шадабаряа харуулаа.

Буряадай АССР-эй спортсменүүд командаараа илалта туйлаба. Түмэр замай гражданска спортын хүдэлмэрилэгшэ Юрий Голиус, мүн Буряадай геологическа управлениин хүдэлмэрилэгшэ Индукаева гэгшэд эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй дунда нэгэдэхи һуури эзэлһэн байна.

★ СТУДЕНТНЭРЭЙ XII наадануудай тоосоондо боксоор хүдөө ажахын институдуудай дунда СССР-эй түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн һаяар Ташкент хотодо нээгдэхэнь.

Оронойманай хүдөө ажахын 20 гаран дээдэ һургуулиин команданууд мүрысөөндэ хабаадахаар хүлеэгдэнэ.

— Манай Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнэр энэ ехэ нааданда хабаадаха нэрэ хүндэдэ хүртэнхэй. Залуу боксёрнууд командымнай бүридэлдэ ороно. Тэдэ бултадаа нэгэдэхи разрядтайнууд. Эдэмнай хэд бэ гэбэл, студентнэр Саян Гунтыпов, Яков Арчимаев, Баир Семёнов, Виктор Норбоев, Санжи Гончиков, Владислав Бубеев, Ринчин Будаев, Василий Сычёв, Константин Бадмаев болон ассистент Олег Шабанов гэгшэд болоно, — гэжэ тренер А. Г. Амгаланов хөөрэнэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

Хилын саанаһаа

• телефон • телеграф • радио

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ?

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын хани ёһоной албанай хэрэгээр Сириин Араб Республикада ерээд бусалгын дүнгүүдые гадаадын хэблэл шэнжэлжэ үргэлжэлһөөр. Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдал һэргээхын тула, хёмороон зүришэлдөөндэ хамааралсаһан бүхы таланууд хабаадажа, эндэхи байдалай бүхы асуудалнуудые шиидхэхэ ёһотой гээд шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ. Булимтаран эзэмдэгдэһэн араб газар нютагуудые Израилиин сүлөөлэлгэ, Палестинын арадай үндэһэн эрхэнүүдые һэргээлгэ Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдал тогтоохо гансахан, найдамтай алхам болохо гээд Индиин «Пэтриот» газетэ бэшэнэ. Энээнэй тула Женевэдэхи эбэй конференциин хүдэлмэриие дары һэргээхэ шухала байна.

Империализмда, хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү, эб найрамдалай ба социальна хүгжэлтэ, дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ Советскэ Союз, Египет хүсэ шадалаа, хүсэлэл оролдолгоёо нэгэдүүлхэ болоно гэжэ СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр мэдүүлээ гээд А. А. Громыкын хани ёһоной албанай хэрэгээр ерээд байһан Каирһаа мэдээсэгдэнэ. Хоёр ороной ба арадуудай хоорондохи эли бүхы харилсаае хүгжөөлгэдэ бата үндэһэ һуури табиха шухала гэжэ хэлэгдэнэ.

Франциин президент В. Жискар д'Эстэнэй, ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидтын хоорондо Парижда боложо байһан хөөрэлдөөнүүдтэ Баруун Европын хэблэл анхаралаа ехээр хандуулна. Экономическа, финансын бэрхэшээлтэй асуудалнууд хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

США-гай конгресстэ президентын эльгээһэн, финансын талаар бэшэгые американ хэблэл үргэнөөр зүбшэн хэлсэнэ, шэнжэлнэ. Багсаамжалгын ёһоор, хүдэлмэргүйшүүл саашадаа улам олошорхо гэһэндэ «Нью-Йорк таймс» газетэ гол анхаралаа хандуулна.

Индиин Коммунис партиин X съездын дүнгүүдые Индиин олон газетэнүүд шэнжэлжэ үргэлжэлһөөр.

Японой ажалшадые нэгэдүүлдэг профсоюзуудай Генеральна соведэй (СОХИО) съездын хүдэлмэри тухай Токиогой газетэнүүд үргэнөөр мэдээсэнэ.

(ТАСС).

БХИЛАЙ

ХАНИ БАРИСААНАЙ МИТИНГ

ТАСС

Хоёр ороной хоорондо экономическа харилсаа тогтоохо тухай түрүүшын хэлсээндэ гар табигдаһанһаа хойшо 20 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Индиин, Советскэ Союзай хани барисаанай митинг эндэ болобо. Бхилайда металлургическа завод барихаар хараалһан энэ хэлсээн Индиин экономикодо гүрэнэй сектор бии болголгын эхи табиһан байгаа.

Бхилайн металлургическа комбинадай генеральна директор П. Р. Ахуджа, Индиин металлургиин түрүүшын предприятиин барилгада бусад совет мэргэжэлтэдтэй хамта хабаадаһан. СССР-эй хүндэ индустриин предприятинуудай барилгын министр Н. В. Голдин митинг дээрэ үгэ хэлэбэ.

Бхилай мүнөө үедэ 2 миллионһоо үлүү тонно булад хайлуулдаг, орон доторхи эгээл ехэ металлургическа предприяти болоно гээд Ахуджа мэдүүлбэ. Бхилайн заводые барижа, ашаглалгада оруулалга ороной түбэй хубиин айхабтар ехэ районой — Мадхья-Прадеш штадай байгаалиин нөөсэ баялигуудые шэнжэлэн ашаглаха арга олгоһон байна. Кокслогдодог шулуу нүүрһэн, түмэрэй руда, боксидуул, үнгэтэ металлнууд эндэ угаа элбэг юм.

Мүнөө Бхилай хоёрдохёо мүндэлжэ байна гэхэдэ болохо. Табяад онуудайхи мэтээр эндэхи барилгын хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр хэгдэнэ. Жэлдээ түрүүшээр 4 миллион, саашадаа 7,2 миллион тонно булад хайлуулдаг болотороо заводой үйлэдбэрилгын хүсэн үргэдхэгдэхэ юм.

Бхилай хадаа ороной металлургнуудай өөрсэ янзын һургуули болоно. Совет мэргэжэлтэдэй туһаламжаар Индиин 16 мянга шахуу хүдэлмэришэд, таряашад шэнэ мэргэжэл олоһон байна. 700 гаран хүдэлмэришэн, техник Советскэ Союзда һурахаар эльгээгдээ һэн. Мүнөө тэдэнэй олонхинь гансал Бхилайда бэшэ, мүн СССР-эй туһаламжаар баригдажа байһан, жэлдээ 4 миллион тонно булад хайлуулха мангап ехэ заводой барилга дээрэ хүтэлбэрилхы тушаалнуудые даана.

КОЛОМБО

БЭЕЭ ДААҺАН БАЙДАЛАЙ ОЙН БАЯР

ТАСС

Бэеэ дааһан байдалтай болоһоор 27 жэлэйнгээ ойе Шри Ланкагай арад зон февралиин 4-дэ һайндэрлэбэ. Социалис оронуудтай залуу республикын харилсаае тогтоон хүгжөөлгэдэ элитэ ехэ үүргэ дүүргэһэн түрүү үзэлтэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Соломон Бандаранаикегэй нэрэ Шри Ланкагай бэеэ дааһан байдалай түлөө тэмсэлтэй таһаршагүй холбоотой.

Нэгэдэмэл фронтын правительствые толгойлдог Сиримаво Бандаранаике наһа бараһан премьер-министрэй хараа бодолые үргэлжэлүүлнэ. Эрхэ сүлөөгэй партиин, социалис ба Коммунис партинуудай ородог нэгэдэмэл фронтын хүтэлбэри доро орон экономическа бэеэ дааһан байдалаа хүгжөөлгэдэ ехэ амжалтануудые туйлаа. Экономикын гүрэнэй секторые үргэдхэхэ хэмжээнүүд абтаа, таарамжатай һайн аграрна реформо хэгдээ. Арад зоной байдал һайжаруулхын тула ехэ юумэн хэгдэнэн байна.

Сиримаво Бандаранаикегэй правительство 1970 ондо засагаа гартаа абаһанайнгаа һүүлээр империализмда эсэргүү, эб найрамдал бэхижүүлхэ, шахардуу шанга байдал һуларуулха, бусад гүрэнүүдтэй харилсаагаа һайжаруулха политика хэлбэришэгүй бэелүүлнэ. Шри Ланкагай Республикын, Советскэ Союзай хоорондохи харилсаан улам хүгжэн бэхижээ. Премьер-министр Сиримаво Бандаранаикегэй хани ёһоной албанай хэрэгээр 1974 оной ноябрь һарада СССР-тэ ерэлгэ хоёр талын хоорондохи харилсаае улам бэхижүүлһэн байна.

ВИДЖАЯВАДА

КПИ-гэй ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭД ҺУНГАГДАБА

ТАСС

Индиин Коммунис партиин X съезд тус партиин шэнэ хүтэлбэрилэгшэдые һунгаба. Уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Шрипад Амрит Данге КПИ-гэй Национальна соведэй Түрүүлэгшээр һунгагдаа. Индиин Коммунис партиин элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Ч. Раджешвара Рао Индиин Коммунис партиин Национальна соведэй генеральна секретаряар мүн лэ һунгагдаба.

КПИ-гэй Центральна секретариат ба Центральна гүйсэдхэхэ комитет шэнээр һунгагдаа.

Индидэхи коммунис хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, ветерануудЬ Индиин Компартитай холбоотой олониитын демократическа эмхинүүдэй, профсоюзуудай, залуушуулай, эхэнэрнүүдэй эмхинүүдэй түлөөлэгшэд КПИ-гэй хүтэлбэрилхы зургаануудта һунгагдаһан байна. Ороной олон штадуудай партийна организацинууд хүтэлбэрилхы зургаануудта оробо.

РИМ

КПЧ-гэй ойдо зорюулагдана

ТАСС

КПЧ-гэй 53 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Чилиин Коммунис партиин «Сигло» газетын ойн баярай номер итальян хэлэн дээрэ эндэ хэблэгдэн гараба.

Чилиин Компартиин эмхидхэн байгуулагдаһан түүхэ тухай, тэрэнэй ажал ябуулга тухай, орон доторхи мүнөөнэй байдал тухай, сэрэгэй хунтын диктатурада эсэргүүсэн ажалшадай хэдэг шанга тэмсэл тухай энэ номерто хөөрэгдэнэ.

Чилиин Коммунис партиин генеральна секретарь, Чилиин сүлөөтэ байдалай түлөө эрэлхэг тэмсэлшэ Луис Корваланай дүрэ зураг газетэдэ барлагдаа. Фашис хунтын шорон түрмэдэ тамалагдан хаагдажа байһан Л. Корвалаиие абарха ябуулгануудаа эдэбхижүүлхыень «Сигло» газетэ бүхы дэлхэйн демократическа хүсэнүүдые уряална.

ЖЕНЕВЭ

ЖЕНЕВЭДЭ УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ТАСС

Стратегическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха тухай хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаха совет, американ делегацинуудай уулзалга ООН-ой Женевэдэхи таһагай дэргэдэ США-һаа саг үргэлжэ байдаг түлөөлэлгэтэ эмхиин байшан соо болобо.

ЛИССАБОН

Португалиин МИД-эй буруушаалга

ТАСС

Загаһа баридаг суднануудаа байлгаха бааза үгэхэ тухай гүйлтатайгаар Португалиин правительствада СССР хандаа юм ха гэһэн мэдээсэлнүүд худал гээд Португалиин МИД мэдүүлнэ.

КУРСКА ОБЛАСТЬ. Обоянска 1-дэхи һургуулиин һурагшадые ажалай дүршэлдэ һургадаг багша Алексей Чальцев онсо өөрсэ түхэлтэй хүнгэн автомобиль бүтээбэ. Түхэл дүрсынь зурагые тэрэ өөрөө хэһэн байгаа. Автомобилиин армаг, мотоор хүушан «Шкодынхитой» адлирхуу. Машина часай 120 километр түргөөр ябажа шадаха.

Алексей Чальцев совет автомобиль бүтээлгын 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан бүхэсоюзна парад-харалгада хабаадаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Алексей Чальцевай автомобиль.

ТАСС-ай фотохронико.

АРКТИКА МОСКВА ШАДАРҺАА ЭХИЛНЭ

ХОРИҺОО гуша хүрэтэр наһанай дүшэн залуу хүн Сагай уларил шэнжэлдэг СССР-эй албанай полярна хүдэлмэрилэгшэдэй Москва шадархи Железнодорожный хотын курсануудта сагай уларил шэнжэлэгшын, электромеханигай, радиотелеграфистын мэргэжэл шудална. Арктическа станцинуудта хүдэлхэ мэргэжэлтэдые эндэ бэлдэдэг юм. Сагай уларилай хубилалгые адаглахаһаа гадна, транспорттай радио-холбоо хэжэ һурадаг байна.

Дунда һургуулитай хүнүүд курсада абтадаг. Найма һарын турша соо курсантнууд шэлэһэн мэргэжэлээ шудалхаһаа гадна, бэе махабадаа хатуужуулха, мүн азнмуудаар ябажа, медицинскэ түрүүшын туһаламжа үзүүлжэ, фото-зурагуудые буулгажа, эдеэ шанажа һураха байна. Эдэ бүгэдэ холын Хойто зүгэй шэмэрүүн хүйтэн уларилда шухала хэрэгтэй бшуу.

Хүшэр бэрхэшээлтэй сагай тохёолдоходо, нэгэ нэгэндээ туһалха харюусалгатай, гүнзэгы мэдэрэлтэй байхаар эдэнэр хүмүүжүүлэгдэдэг.

Курса дүүргэгшэдэй олонхид холын Хойто зүгтэ хүдэлхөөр эльгээгдэбэшье, институдта заочноор һуража, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлдэг юм.

Һүүлэй гушан жэлэй турша соо гурба мянга шахуу хүн энэ курса дүүргээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сагай уларил шэнжэлдэг радистнууд Василий Портунов, Михаил Верещагин.

АПН-эй фото.

ҮБЭЛЭЙ ОЙ СОО

Үбэлэй зураглал.
Ф. СОРОКИНОЙ фотоэтюд.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Мүрысөөн тухай мэдээсэл» —түрүү бэшэг. «Правда Бурятии» газетын, арадай хинагшадай хэһэн шалгалта тухай материал. «Мүрысөөнэй уряа: ехээр, һайн шанартайгаар, үнэгүйгөөр» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Түгэсхэхы жэлэй хараа түсэбүүд» горсоведэй сесси тухай. «Партийна ажабайдалай хронико». «Юрын рейс» — А. Куклинай статья. «Аша үрэтэй шумуулнуудай фабрика» — АПН-эй статья.

Гурбадахи хуудаһанда: «Шэнэ паспорт тухай» — А. Рубанай статья. «Социалис оронуудаар» — суглуулбари. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Техникум шэнэ гэр толлобо» — Н. Ефимовэй фотомэдээсэл. «Мухар-Шэбэртэ болоһон соёл культурын үдэрнүүд» — Г. Клепиковой корреспонденци.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Телевизионно документальна фильмүүдэй программа. 10.45 — «Байгаалитай танилсанабди». 11.10 — «Ород хэлэн» гэһэн дамжуулга. 11.55 — «Онтохон хүгжэм соо» — «Орленок» телестудиин концертын залһаа дамжуулга. 12.40—12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — Ч. Айтматовай «Түрүүшын багша» гэһэн зохёолые уншалга **(үнгэтэ)**. 13.40 — «Шатарай һургуули». 14.10 — «Михаил Сливоцкий дуулаха» **(үнгэтэ)**. 14.40 — Агаарай долгин дээрэ «Залуу наһан». «Өөрыгөө турша» гэһэн дамжуулга. 16.20 — Олон түмэнэй ленинскэ университет. 16.50 — Классическа хүгжэмэй концерт. 17.20 — «Семнадцать мгновений весны» — телевизионно уран һайханай фильм (10-дахи сери). 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — Телевизионно һонин. 19.20 — Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаһан дамжуулга.

«Орбита». 19.40 — «Михаил Сливоцкий дуулаха» **(үнгэтэ)**. 20.10 — Агаарай долгин дээрэ «Залуу наһан». «Өөрыгөө турша» — гэһэн дамжуулга. 21.50 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». «СЭВ. Харилсан ажаллалгын шатанууд». СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо М. А. Лесечко дамжуулгада хабаадалсаха. 22.20 — Классическа хүгжэмэй концерт **(үнгэтэ)**. 22.50 — «Семнадцать мгновений весны» — телевизионно уран һайханай фильм (10-дахи сери). 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — «Таанарта манай дуун ба хатар». **(үнгэтэ)**. 00.55—01.05 — Забһарлалга. 01.05 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Химик» (Воскресенск). 02.45 — Классическа хүгжэмэй концерт **(үнгэтэ)**.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Спортын дамжуулга.

«Орбита». 19.00 — 19.10 — Забһарлалга. 19.10 — «Шатарай һургуули».

Улаан-Үдэ. 19.40 — Үхибүүдэй хүгжэмэй һургуулиин концерт. 20.20 — «Портреты в отблесках огня» — телевизионно фильм. 20.50 — «Эб найрамдал тухай совет хүнүүдэй һанамжа». 21.20 — «Экран дээрэ — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн». «Отец солдата» — уран һайханай фильм.

„СПОРТЛОТОДО" ДУРАТАЙШУУЛАЙ АНХАРАЛДА

«Спортлото», «Спортлото—2-ой» тираж байгша оной февралиин 12-һоо долоо хоноод лэ среда бүхэндэ үнгэргэгдэдэг болохонь.

Улаан-Үдэдэ ажаһуугшадта тиражай үнгэргэгдэхын урда тээхи среда, четверг, пятница, суббото, воскресени, понедельник бүхэндэ, тиихэдэ хүдөөгэй аймагай ажалшадта — четверг, пятница, суббото, воскресени, вторник бүхэндэ карточканууд худалдагдаха байна.

«Спортлото» гэһэн тусхай киоскнуудта, Улаан-Үдэ хотын дэлгүүр дээрэ тиражай гарахын урда тээхи үдэр — вторник бүхэндэ карточканууд нэмэжэ худалдагдаха.

Карточкануудай «Б», «В», хубинуудые саг болзортонь тусхай хайрсаг уруу табигты. Улаан-Үдэ хотын хэлхээ холбооной отделенинүүдтэ понедельник бүхэнэй 16 час болотор, «Союзпечатиин» киоскнуудта, нөөсэлэлгын кассануудта, номой магазинуудта — 18 час болотор, харин хүдөөгэй аймагуудта тиражай үнгэргэгдэхын урда неделиин вторник бүхэн карточкануудые хайрсаг сооһоо абаха һүүлшын үдэр болоно.

Нэгэ карточкаар 3-һаа 5000 түхэриг хүрэтэр шүүбэри нөөсэлэлгын түбэй болон нэгэдэхи разрядай кассануудта түлэгдэхэ байна.

«Спортлотогой» Буряадай зонын управлени.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» январиин 30-да Москвада үнгэргэгдэһэн 3-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«Спортлото»: Нэгэшье хүн зургаан номер таажа шадаагүй, табан номер таагшад — 5000 түхэриг, дүрбэн номер тааһан хүнүүд — 99 түхэриг, гурбан номер таагшад 4 түхэриг абаха байна.

«Спортлото-2»: Нэгэ хүн зургаан номер таагаа (Краснодарта). Тэрэ 5 мянган түхэриг шүүбэ. Табан номер таагшад — 1298 түхэриг, дүрбэн номер таагшад — 33 түхэриг, гурбан номер тааһан хүнүүд 3 түхэриг абаха.

3-дахи тиражай шүүбэриие нөөсэлгын кассанууд февралиин 11-һээ мартын 10 болотор түлэхэ юм.

Ээлжээтэ тираж февралиин 12-то үнгэргэгдэхэ.

(ТАСС).

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1975 оной февралиин 6. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02319. Заказ № 0444